Leto LXIX Štev. 70 a V Ljubljani, v sredo, 26. marca 1941 Poštnina plačana v gotovini Cena 2 din

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din.
Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

SLOVENEC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Ček. rač.: Ljubljana št. 10.650 za naročnino in štev. 10.349 za inserate.
Uprava: Kopitarjeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje

Podpis pogodbe med Jugoslavijo in trojno zvezo

Danes dopoldne sta zastopnika Jugoslavije v prisotnosti voditelja Nemčije Hitlerja, nemškega zunanjega ministra Ribbentropa, italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana, japonskega veleposlanika Ošime ter poslanikov Madžarske, Slovaške, Romunije in Bolgarije v palači Belvedere podpisala pristop k trojni zvezi

Prihod Hitlerja

Dunaj, 25. marca. AA. (DNB.) Voditelj Nemčice Adolf Hitler je prispel ob 11.15 na Dunaj. Prebivalstvo je priredilo navdušen sprejem. Med bivanjem na Dunaju bo voditelj Nemčije stanoval v hotelu Imperial. Pri prihodu na Dunaj so voditelja Nemčije Hitlerja, v čigar spremstvu sta bila dr. Dietrich in Bohrmann, pozdravili zunanji minister v. Ribbentrop, načelnik štaba vrhovnega poveljstva maršal Keitel, namestnik rajha Baldur v. Schirach in pokrajinski namestnik za spodnje Podonavje župni vodja dr. Jury.

Prihod zastopnikov Jugoslavije

Dunaj, 25. marca. AA. DNB: Predsednik jugoslovanske vlade **Dragiša Cvetković** in jugoslovanski zunanji minister **dr. Cincar-Marković** sta prispela zjutraj s posebnim vlakom na Dunaj. Nemški zunanji minister **von Ribbentrop** je pozdravil predsednika vlade Cvetkoviča in zunanjega ministra Cincar-Markoviča ter jima izrekel dobrodošlico. Pri sprejemu na postaji je bil tudi pokrajinski vodja **Baldur von Schirach**, predstavniki civilnih in vojaških oblasti in nac.-socialistične stranke. Jugoslovanska državnika sta po prihodu obšla častno četo. Nato sta predsednik vlade D. Cvetković in zunanji minister Cincar-Marković odšla v spremstvu zunanjega ministra Ribbentropa v »**Hotel Bristol**«, kjer so bile zanju pripravljene sobe za ves čas bivanja na Dunaju. Prebivalstvo je toplo pozdravljalo jugoslovanska ministra med vožnjo od železniške postaje do hotela.

Prihod grofa Ciana

Italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana, ki je zjutraj prispel na Dunaj, je na železniški postaji pozdravil nemški zunanji minister v. Ribbentrop in mu izrazil dobrodošlico. Na postaji so bili številni predstavniki civilnih in vojaških oblasti in nac.-soc. stranke. Poleg drugih je bil tudi letalski general Röhr, pehotni general Stresius, topniški general Hirschner, pokrajinski vodja Jury, mestni župan in zastopniki SS in drugi. Po prihodu je grof Ciano obšel častno četo, nato pa je v spremstvu v. Ribbentropa odšel v »Grand-Hotel«. Prebivalstvo je italijanskemu zunanjemu ministru priredilo prisrčen sprejem.

Prihod generala Ošime

Danes dopoldne je prispel na Dunaj tudi japonski veleposlanik v Berlinu **Ošima**.

Podpis pogodbe v „Belvedere"

Predstavniki Jugoslavije in zastopniki držav trojnega pakta, so prispeli pred dvorec Belvedere okrog 14. ure. Pred dvorcem je bila razvrščena častna četa. Na velikem stopnišču dvorca, ki je bilo bogato okrašeno s cvetjem, je nemški zunanji minister sprejemal in pozdravljal državnike in poslanike tujih držav. Vrata velike dvorane so se odprla ob 14.02. Prvi je vstopil v svečano dvorano za podpisovanje predsednik jugoslovanske vlade Dragiša Cvetković, za njim nemški zunanji minister v. Ribentrop, dalje italijanski zunanji minister Ciano, potem jugoslovanski zunanji minister Cincar Marković, japonski poslanik in ostali delegati. Poleg predstavnikov Italije, Madžarske, Japonske, Romunije, Slovaške in Bolgarije, so pri podpisu protokola prisostvovali tudi sledeči: Načelnik političnega oddelka v italijanskem zunanjem ministrstvu veleposlanik Butti, pooblaščeni minister in šef italijanskega protokola baron Celesia, italijanski generalni konzul na Dunaju Rocira, za japonsko veleposlan. Kasa, in načelnik prvega odd. jugoslovanskega zunanjega ministrstva dr. Stojković. Od nemških osebnosti so bili navzoči: Glavni tiskovni ravnatelj Dietrich, nemški veleposlanik v Rimu v. Mackensen, nemški poslanik v Belgradu v. Heeren, pristojni načelniki oddelkov nemškega zunanjega ministrstva, šef nemškega protokola v. Denberg, šef kabineta zunanjega ministra, pooblaščeni minister d. Schmidt, pooblaščeni minister v. Rintelen, načelnik oddelka za tisk v zunanjem ministrstvu pooblaščeni minister dr. Pavel Schlidt in šef jugoslovanskega tiskovnega urada Predrag Milojević. Svečanost je začel nemški zunanji minister v Ribbentrop z govorom, v katerem je med drugim rekel: Tukaj so navzoči pooblaščeni predstavniki vlad iz držav trojnega pakta in iz držav, ki so se njim pridružile, katere posebno pozdravljam. Pooblaščen sem, da v svojem imenu in v njihovem imenu najprisrčnejše in najtoplejše pozdravim predstavnike kr. Jugoslavije, predsednika vlade Cvetkoviča in zunanjega ministra Cincar-Markoviča. Nato je v. Ribbentrop zaprosil, da se preide na branje protokola. Protokol je prebral poslanik Schmidt, nakar se je začel podpis. Podpisovanje se je začelo ob 14.07, končano pa je bilo ob 14.19. Nato je vstal predsednik vlade Dragiša Cvetković in imel svoj govor. Po njegovem govoru se je ponovno dvignil nemški zunanji minister v. Ribbentrop in prebral svoj govor

Besedilo pogodbe

Protokol, ki so ga danes podpisali na eni strani nemški zunanji minister v. Ribbentrop, italijanski zunanji minister grof Ciano in japonski veleposlanik Ošima, po drugi strani pa jugoslovanski ministrski predsednik Cvetković in zunanji minister Cincar-Marković o pristopu Jugoslavije k trojnemu paktu, ki je bil sklenjen 27. septembra 1940 med Nemčijo, Italijo in Japonsko, se glasi:

Vlade Nemčije, Italije in Japonske na eni strani in vlade kr. Jugoslavije na drugi strani so po svojih podpisanih pooblaščencih ugotovile sledeče:

Člen 1. Jugoslavija pristopi k paktu treh držav, ki je bil podpisan v Berlinu 27. septembra 1940 med Nemčijo, Italijo in Japonsko.

Člen 2. V kolikor bodo skupni tehnični odbori, ki jih predvideva člen 4. trojnega pakta, razpravljali o vprašanjih, ki se tičejo interesov Jugoslavije, bo pri delovanju teh odborov sodeloval tudi predstavnik Jugoslavije.

Člen 3. Temu protokolu je priložena kot priloga besedilo trojnega pakta. Ta protokol je sestavljen v nemščini, italijanščini, japonščini in jugoslovanskem jeziku, pri čemer velja vsako od teh besedil kot original. Protokol stopi v veljavo na dan podpisa.

Danes dopoldne je bil v dvorcu »Belvedere« podpisan protokol o pristopu Jugoslavije k trojnemu paktu. Podpis protokola so izvršili predstavniki Jugoslavije ter predstavniki Nemčije, Italije in Japonske. Pri tem svečanem dejanju je bil navzoč tudi voditelj Nemčije in državni kancler **Hitler**.

Nemčija in Italija jamčita za neodvisnost in ozemeljsko nedotakljivost Jugoslavije

O priliki pristopa Jugoslavije k trojnemu paktu je bila od nemške strani izročena jugoslovanski vladi nota, ki se nanaša na spoštovanje suverenitete in ozemeljske nedotakljivosti Jugoslavije. Ta nota, katero je izročil nemški zunanji minister **von. Ribbentrop** predsedniku jugoslovanske vlade **Cvetkoviću** in zunanjemu ministru **Cincar-Markoviću**, se glasi:

V imenu in po nalogu nemške vlade imam čast sporočiti vaši ekscelenci sledeče: O priliki pristopa Jugoslavije k trojnemu paktu, ki je bil izvršen danes, potrjuje nemška vlada svoj sklep, da bo vselej spoštovala suverenost in ozemeljsko nedotakljivost Jugoslavije.

Zunanji minister kr. Italije grof **Ciano** je izročil v imenu italijanske vlade predstavnikom Jugoslavije noto iste vsebine.

Nemčija in Italija ne bosta nikdar zahtevali prehoda ali prevoza čet čez Jugoslavijo

Prav tako je nemški zunanji minister v. Ribbentrop izročil predsedniku jugoslovanske vlade Dragiši Cvetkoviču in zunanjemu ministru Cincar-Markoviču noto, s katero se Nemčija obvezuje, da ne bo zahtevala od Jugoslavije prehoda ali prevoza svojih čet preko jugoslovanskega državnega ozemlja. Ta nota se glasi:

Sklicujoč se na razgovore, ki so potekali o priliki današnjega pristopa Jugoslavije k trojnemu paktu, imam čast, da vaši ekscelenci v imenu nemške vlade s tem potrdim sporazum med vladami držav osi in jugoslovansko vlado o tem, da vladi držav osi za časa vojne ne bosta pošiljali Jugoslaviji zahtev, da dovoli prehod ali prevoz čet čez jugoslovansko državno ozemlje.

Noto iste vsebine je izročil predstavnikoma Jugoslavije tudi italijanski zunanji minister grof Ciano.

Noti g. Cvetkoviča gg. Ribbentropu in Cianu

Na noti, ki mu jih je danes ob pristopu Jugoslavije k trojnemu paktu poslal nemški zunanji minister v. Ribbentrop, je predsednik ministrskega sveta Cvetković odgovoril s sledečimi notami:

Njegovi ekscelenci Joahimu v. Ribbentropu, nemškemu zunanjemu ministru:

Vaša Ekscelenca! O priliki današnjega pristopa Jugoslavije k paktu treh držav ste izvolili poslati noto sledeče vsebine: V imenu in po nalogu nemške naloge imam čast sporočiti vaši ekscelenci sledeče: O priliki pristopa Jugoslavije k trojnemu paktu, kar je bilo izvršeno danes, potrjuje nemška vlada svoj sklep, da bo zmerom spoštovala suvereniteto in ozemeljsko nedotakljivost Jugoslavije. V imenu in po nalogu jugoslovanske vlade mi je čast potrditi sprejem te izjave, katero je kr. vlada vzela na znanje. Izvolite sprejeti, g. minister, zagotovilo za moje globoko spoštovanje.

Dunaj, 25 marca 1941.

Dragiša Cvetković, s. r.

Dunaj, 25. marca 1941.

Njegovi ekscelenci Joahimu v. Ribbentropu, nemškemu zunanjemu ministru:

Vaša ekscelenca! O priliki današnjega pristopa Jugoslavije k trojnemu paktu ste mi izvolili poslati noto sledeče vsebine:

Sklicujoč se na razgovore, ki so se vodili o priliki današnjega pristopa Jugoslavije k trojnemu paktu imam čast, da vaši ekscelenci v imenu nemške vlade s tem potrdim sporazum med vladami držav osi in kr. jugoslovansko vlado o tem, da vladi držav osi za ves čas vojne ne bosta pošiljali Jugoslaviji zahtev, naj dovoli prehod ali prevoz čet čez jugoslovansko državno ozemlje. V imenu in po nalogu kr. jugoslovanske vlade imam čast, da potrdim prejem te izjave, katero je kr. vlada vzela na znanje.

Izvolite sprejeti g. minister zagotovilo o mojem globokem spoštovanju.

Dragiša Cvetković s. r.

Noti enake vsebine je poslal predsednik vlade Dragiša Cvetković tudi italijanskemu zunanjemu ministru grofu Galeazzu Cianu.

Sprejem pri Hitlerju v palači „Belvedere"

Po svečanem podpisu protokola o pristopu Jugoslavije k trojnemu paktu je priredil voditelj Nemčije v dvorcu Belvedere sprejem, v katerem so bili predstavniki vlad, držav pakta treh sil. Ko se je voditelj Nemčije iz hotela Imperial odpeljal v dvorec Belvedere, so zbrane množice meščanov na ulicah priredile voditelju Nemčije navdušene pozdrave, kakor so pred tem ob prihodu pozdravile državnike prijateljskih držav. Pri vhodu v dvorec Belvedere je voditelja Nemčije sprejel, in pozdravil zunanji minister v. Ribbentrop, ki je voditelja Nemčije spremil v marmorno dvorano, kjer so bili zbrani povabljenci. Voditelj Nemčije je najprisrčneje pozdravil prisotne osebnosti, zlasti pa jugoslovanskega predsednika vlade Dragišo **Cvetkoviča** in zunanjega ministra **Cincar-Markoviča** in je ostal nekaj časa z njima v razgovoru. Razen jugoslovanskih državnikov so bile navzočne tudi te osebnosti: italijanski zunanji minister grof **Ciano**, japonski veleposlanik general **Ošima**, italijanski veleposlanik v Nemčiji Dino **Alfieri**, madžarski poslanik v Nemčiji **Stoyay**, slovaški poslanik **Čermak**, jugoslovanski poslanik v Nemčiji dr. Ivo **Andrić**, bolgarski poslanik v Nemčiji **Draganov**, romunski poslanik **Bosi**, italijanski veleposlanik **Butti**, od članov jugoslovanskega odposlanstva pa dr. **Stojković**. Od nemških osebnosti so bili razen voditelja Nemčije in zunanjega ministra Ribbentropa navzoči: načelnik štaba vrhovnega poveljstva državne oborožene sile maršal **Keitel**, glavni tiskovni ravnatelj dr. **Dietrich**, načelnik v vodstvu nacionalnosocialistične stranke **Bohrmann**, pokrajinski namestnik na Dunaju v. **Schirach**, nemški veleposlanik v Rimu v. **Mackensen**, šef kabineta zunanjega ministra pooblaščeni minister dr. **Schmidt**, general **Stresius**, letalski general **Löhr**. Po končanem kosilu je odšel voditelj Nemčije s svojimi gosti v sosedno dvorano, kjer so postregli s kavo. Voditelj Nemčije se je še nekaj časa razgovarjal s svojimi gosti, najdalj pa z jugoslovanskim predsednikom vlade in italijanskim zunanjim ministrom ter japonskim veleposlanikom. Nato se je voditelj Nemčije poslovil od navzočih osebnosti in se odpeljal v hotel Imperial. Nato so se voditelji tujih delegacij in člani njihovega spremstva poslovili od nemškega zunanjega ministra in se prav tako odpeljali v svoje hotele.

Govor g. Dragiše Cvetkoviča

Dunaj, 25. marca. AA. O priliki podpisa protokola o pristopu Jugoslavije k trojnemu paktu, je imel predsednik vlade Dragiša Cvetković po dunajskem radiu sledeči govor:

Glavni in skoraj edini cilj zunanje politike Jugoslavije je bil in ostane, da se ohrani jugoslovanskemu narodu mir in ojači njegova varnost s tem, da se vzdržujejo najboljši odnošaji z vsemi državami, ki goje napram njemu miroljubna čustva. V duhu te politike so bili naši napori zmerom prvenstveno usmerjeni h konsolidaciji miroljubnih in prijateljskih odnošajev s sosedi, da bi se zagotovil mir na mejah, svoboda, neodvisnost in državna celota. Z velikim nemškim rajhom je Jugoslavija tako prej kakor tudi poslej zvezana s skupno mejo, vzdrževala najboljše odnošaje, katere sta prevevala prijateljstvo in polno zaupanje. Koristni rezultati te politike so prišli posebno do izraza v vrsti velikih dogodkov, ki so se od leta 1934 pa do tega akta manifestirali v odnošajih med obema državama. Jugoslavija je že od svojega nastanka zmerom čutila in je to tudi posebno cenila, da so v Nemčiji pravilno razumeli njeno narodno zedinjenje, ki ni bilo plod nobenih pogodbenih kombinacij, temveč naravni zaključek dolgih in težkih borb Srbov, Hrvatov in Slovencev. Jugoslavija je leta 1937 sklenila v tem duhu pomembno pogodbo z Italijo. Sličnim prijateljski pogodbi je Jugoslavija sklenila tudi z Bolgarijo in Madžarsko. Ker nima nobenih revindikacij na zunaj, pa življenjske koristi njenega obstoja in napredka nalagajo Jugoslaviji, da se trudi, da bi obvarovala jugovzhod pred novo razširitvijo vojne in da bi ojačila obstoječe stanje, kakor tudi sodelovanje, ki pripravlja pot za evropsko pomiritev, in sicer edino v rešitvi naše ranjene celine in njene tisočletne civilizacije. Kajti samo pod znakom iskrenega in pozitivnega sodelovanja bo mogoče Evropo postaviti na temelje novega reda, ki bo imel možnost, da bi odstranil zastarele poglede ter moralne in materialne zapreke, zaradi katerih vsi v Evropi trpimo. Mirovna politika Jugoslavije je v polnem soglasju z življenjskimi interesi in globokimi čustvi vsega našega naroda. Vse politične pogodbe, kakor tudi gospodarske, ki jih je v zadnjih letih naša država podpisala, so prežete z voljo, ki stremi za ustvaritvijo boljšega miru in organizacije v tem prostoru Evrope. Tudi danes, ko Jugoslavija pristopa k trojnemu paktu, dela to z namenom, da ohrani mir okrog svojih meja in da zavaruje na ta način svojo največjo nalogo do sebe in da s tem izvrši tudi svoto obveznost do evropske skupnosti

Novi minister za soc. politiko in ljudsko zdravje dr. Ikonić Dragomir

Novi minister za kmetijstvo dr. Nikitović Časlav

Hitler sprejel zastopnike Jugoslavije

Dunaj, 25. marca. AA, DNB: Voditelj Nemčije je danes popoldne okrog 16.45 v »Hotelu Imperial« sprejel jugoslovanskega ministrskega predsednika Cvetkoviča in zun. ministra Cincar-Markoviča. Pri razgovoru je bil navzoč tudi v. Ribbentrop.

Objavljeno je bilo sledeče poročilo o razgovoru voditelja Nemčije s Cvetkovičem in dr. Cincar-Markovičem. Razgovor je bil v duhu tradicionalnih prijateljskih odnošajev med obema državama in je trajal okrog ene ure. Po tem je voditelj Nemčije sprejel v »Hotelu Imperial« v navzočnosti v. Ribbentropa italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana. Razgovoru Hitlerja s Cianom je prisostvoval tudi italijanski veleposlanik v Berlinu Alfieri in nemški veleposlanik v Rimu von Mackensen.

Ribbentropov govor

Dunaj, 25. marca. AA, DNB: Govor, s katerim je **von Ribbentrop** zaključil svečanost v »Belvedereu«, se glasi:

Ekscelence, gospoda! Kot pooblaščenec nemške vlade in v imenu pooblaščenih zastopnikov Italije in Japonske in priključenih držav, pozdravljam prijateljsko kr. Jugoslavijo kot novega partnerja pogodbe treh držav. Jugoslovanski kr. vladi, ki jo tu zastopata predsednik ministrskega sveta Dragiša Cvetković in zun. minister Cincar-Marković, iskreno in prisrčno čestitamo k temu. Želel bi izraziti prepričanje nas vseh, da bo ta dogodek za bodočnost Jugoslavije in za dobrobit jugoslovanskega naroda posebnega pomena.

Gospoda! V železnem toku, kakršen odgovarja veliki ideji in moči taksne ideje, se nepopisljivo natančno pred očmi vseh nas razvija že zdaj, t. j. še sredi vojne, napor za novo ureditev Evrope in Daljnega vzhoda.

Medtem ko se po zaslugi državniške modrosti in moči naše zaveznice Japonske na Daljnem vzhodu že kažejo obrisi novega reda, ki se tam ustvarja pod vodstvom Japonske, od sklenitve trojne zveze sem, je bila težnja osi, da se zberejo evropske države in pridobe za idejo novega in pravičnega reda v Evropi. Te težnje so bile krunane z uspehom in to mnogo hitreje in v mnogo večjem obsegu, kakor pa se je to v svetu pričakovalo. Ko je pred nedavnim Bolgarija v tej isti hiši podpisala trojni pakt, smo dali izraza upanju, da se bodo oglasile tudi še druge države, kot solidarne z nami.

Danes, ko je preteklo komaj nekaj tednov, že prihaja k nam še ena država, Jugoslavija, če-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zemunska vremenska napoved: Lahen dvig toplote. V glavnem bo pretežno vedro. Nekoliko oblačneje čez dan bo v severnih krajih. Ponoči lahen mraz.

(Nadaljevanje s 1. strani)

sar se mi vsi iskreno veselimo. Toda ta pristop je za nas posebnega pomena najprej zaradi tega, ker je zdaj s tem v resnici ves dozdaj nevtralni del Balkana v taboru reda, drugič pa zato, ker se nam je pridružila država, o kateri je Anglija še dalje verovala, da se bo mogla vmešavati v njene notranje razmere, zbrati gotove sile te države v korist intrig, izzvanih z angleške strani in proti novemu redu v Evropi. Kakor se sliši, se se še pred nekaj dnevi pojavili z angleške in ameriške strani poskusi vmešavanja v politiko te države, poskusi, ki jih je treba imenovati nezaslišane in ki se na noben način ne morejo spraviti v sklad s spoštovanjem suverenitete svobodne evropske države. Tem bolj pozdravljamo dejstvo, da je Jugoslavija zdaj pravilno razumela potrebo sodelovanja pri preurejanju odnošajev v Evropi in da je pristopila k mladim narodom, ki se poklicani izvesti to preureditev, upirajoč se vsakemu vmešavanju od zunaj.

Poročila z bojišč

V Albaniji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 25. marca. AA. Stefani: Službeno sporočilo št. 291 glavnega stana italijanskih oboroženih sil se glasi:

Grško bojišče: Nič novega

Enote nemškega letalskega zbora so v spremstvu italijanskih in nemških lovskih letal ponovno napadle večkrat zasidrane ladje in pristaniške naprave v La Valetti na Malti. Poleg ladjedelnic in skladišč tekočega goriva je bilo zadetih več ladij in neka križarska.

Grška poročila

Atene, 25. marca. Atenska agencija: Službeno poročilo 149 glavnega štana grške vojske, z dne 24. marca se glasi:

Čez dan je prišlo na več točkah bojišča do živahnejšega topniškega delovanja. Na področju med rekama Absos in Vojušo je prišlo v noči med nedeljo in ponedeljkom do močnega napada sovražnika, vendar je bil ta napad odbit z velikimi izgubami za sovražnika. Na istem področju je bil čez dan odbit še en sovražnikov napad. Pri tej priliki je sovražnik utrpel večje izgube, ujetih pa je bilo 50 vojakov.

Službeno sporočilo ministrstva za notranjo varnost od 24. marca pa pravi, da je sovražnikovo letalstvo bombardiralo Liksuro. Človeških žrtev ni bilo, pa tudi gmotna škoda ni velika. (AA.)

Atene, 25. marca. Atenska agencija: Admiraliteta javlja, da je italijanska podmornica v noči dne 11. marca s tremi torpedi napadla grški rušilec »Affendoni«, ki pa se je torpedom izognil in takoj prešel v protinapad. Vsi znaki so za to, da je bila sovražna podmornica zadeta.

Na zahodu

Nemška poročila

Berlin, 25. marca. AA. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo sporoča:

V Severnem morju je nemški hitri čoln zbil eno britansko letalo tipa Bristol-Blenheim. Nemško pomorsko topništvo je streljalo na skupino sovražnikovih ladij v bližini Dovera. Včeraj so nemška ogledniška letala napadla z bombami tri letališča v Južni Angliji. Zažgani so bili hangarji, barake in nekatere postranske zgradbe. Nemška letala so se med napadom spustila zelo nizko in s strojnicami streljala na britanska lovska letala in bombnike, ki so bili na tleh. Oddelki nemških bojnih letal so južno od Krete napadli zelo močno zavarovan britanski konvoj. Težko so poškodovala dve sovražnikovi trgovski ladji po osem tisoč ton. Razen tega so nemška letala navzlic močnemu protiletalskemu ognju uspešno napadla pristaniške naprave v La Valetti na Malti. Opaziti je bilo veliko število zadetkov na ladjah in pristaniških napravah. Jugozahodno od Krete je bila težko zadeta neka britanska bojna ladja in neka patrolna ladja.

Angleška poročila

London, 25. marca. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo in ministrstvo za notranjo varnost poroča: V noči med ponedeljkom in torkom ni bilo nobenih dogodkov. Včeraj popoldne je bilo eno letalo zbito v Cornwallu.

V Afriki

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 25. marca. Stefani: Poročilo št. 291 italijanskega glavnega stana o operacijah v Afriki se glasi:

Severna Afrika: V okolici Sirte so angleška letala bombardirala in s strojnicami streljala na naše čete. Bilo je več ranjenih. V vzhodnem delu Sredozemskega morja so naša letala zadela z velikimi torpedi parnik, ki je prevažal čete. Razen tega so bombardirala tudi druge ladje. Nemška letala so potopila cisternsko ladjo z okrog 10.000 tonami in neko drugo ladjo.

Vzhodna Afrika: Nadaljuje se bitka pri Kerenu. Na odseku pri Džidžigu sovražnik močno pritiska, toda naše čete ga zadržujejo. Neghelli, ki smo ga zami izpraznili, je sovražnik zavzel. Na odseku Javelo-Gala-Sibama je bil odbit sovražnikov napad s težkimi izgubami za sovražnika. Angleška letala so izvedla napad na Asmaro in pri tej priliki je bilo 9 mrtvih in 23 ranjenih. Poškodovane so bile stanovanjske hiše.

Maršal Graziani je sam odstopil

Nekje v Italiji, 25. marca. AA. Stefani: Na lastno prošnjo se je maršal Italije Rodolfo Graziani umaknil s položaja šefa generalnega štaba v vojski v Libiji in s položaja vrhovnega poveljnika oboroženih sil v Severni Afriki. General Italo Garibaldi je bil imenovan za guvernerja Libije in vrhovnega poveljnika italijanskih oboroženih sil v Severni Afriki. General Mario Roata, podšef italijanskega štaba, je prevzel dolžnost šefa glavnega štaba. General Francesco Rossi je bil imenovan za podšefa glavnega generalnega štana.

Angleška poročila

Kairo, 25. marca. AA. Reuter: Vrhovno poveljstvo britanskih sil na srednjem vzhodu sporoča med drugim:

Eritreja: Naše čete so odbile ponovne protinapade sovražnikovih oddelkov jugovzhodno od Kerena.

Abesinija: Naše čete se približujejo Hararju, medtem ko se operacije severozahodno od Negelija ugodno razvijajo.

Kairo, 25. marca. Reuter: Srdite borbe se vodijo na 6 do 7 km pred Kerenom. Italijanske čete se zelo močno upirajo. (AA.)

Kairo, 25. marca. Reuter. Letalsko poveljstvo angleške vzhodne armade poroča:

Eritreja: Vso nedeljo, od zore do mraka so angleški bombniki bombardirali sovražnikove postojanke pri Kerenu, na katere so zmetali nad 10 ton bomb.

Libija: Skupine angleških bombnikov so napravile polet nad Tripolitanijo, kjer so napadle sovražno ladjevje v zalivu Sirte kakor tudi letališče v Tametu. Škoda je bila po prepričanju pilotov velika, dasi zaradi oblačnosti ni bilo mogoče točno razločiti vseh uspehov.

Sovražna letala so včeraj, v ponedeljek, bombardirala Malto. Bombe so napravile le neznatno

Nairobi, 25. marca. Reuter: Poročilo poveljstva južnoafriškega letalstva pravi med drugim, da so južnoafriški bombniki tudi 23. t. m. nadaljevali z napadi na železniško progo Addis-Abeba—Džibuti in sicer na odseku med Avašo in Diredavo.

Malta, 25. marca. Reuter: Uradno sporočilo pravi, da je bilo v spopadih nad Malto, do katerih je prišlo v nedeljo, zbitih 10 do 12 sovražnikovih letal. Točni podatki bodo kmalu objavljeni. (AA.)

Macuoka pri Stalinu

Tokio, 25. marca. AA. DNB: Čeprav ni znana vsebina razgovorov, ki so se vodili na sestanku japonskega zunanjega ministra Macuoka in Stalina, pa v tukajšnjih krogih smatrajo, da je ta sestanek zelo velikega pomena. V zvezi s sestankom v Moskvi smatrajo tukaj, da bo to imelo velik vpliv na razvoj japonsko-sovjetskih odnošajev. V tukajšnjih političnih krogih poudarjajo, da se je zgodilo drugič, da je Stalin sprejel predstavnika Japonske.

V izjavi, ki jo je dal dopisniku Tokio Asahi Šimbuna v Moskvi o priliki sestanka s Stalinom in Molotovim, je japonski zunanji minister Macuoka rekel, da je obema sovjetskima državnikoma izrazil svojo zahvalo za prisrčen sprejem v Moskvi, kakor tudi za vse usluge, ki so mu bile izkazane med potovanjem skozi sovjetsko zvezo. Na koncu svoje izjave je Macuoka poudaril, da veruje, da se bodo zboljšali odnošaji in zveze, ki vežejo Japonsko in Sovjetsko zvezo, in kateri izvirajo še iz prejšnjih časov.

Rim, 25. marca. b. Službeno poročajo, da pride japonski zunanji minister Macuoka jutri v Berlin, kjer bo ostal pet dni. Dne 31. t. m. bo odpotoval v Rim, kjer se bo zadržal tri dni

Dr. Spalajkovič v „Politiki": Vojna in Jugoslavija

V včerajšnji »Politiki« je objavil dr. M. Spalajkovič članek z naslovom »Vojna in Jugoslavija«, iz katerega posnemamo nekaj misli.

Najprej pravi dr. Spalajkovič, da je edina težnja Jugoslavije ohranitev miru in da nam služi pri uresničitvi te težnje prejšnja svetovna vojna kot stalni izvor dragocenih naukov. Nato nadaljuje: »Navadno opredeljujemo politiko kot umetnost, odločiti se pri dvojnemu zlu za manjše zlo. Zahvaljujoč se svojemu nevtralnemu stališču Jugoslaviji sploh ni bilo treba izbirati. Ker pa se je vojna nadaljevala, je postajalo vse bolj jasno, da ne bo mogoče do konca vztrajati pri tej idealni odločitvi. Oba vojskujoča se tabora sta delala glede odnošajev do drugih narodov vsak v svojo korist in sta se ravnala pri tem izključno po svojih vojaških potrebah. Znano nam je, kako je bilo v tem procesu z nekaterimi našimi sosedi. Manj so nam znane alternative pred katerimi so se oni nahajali. Sicer pa je to stvar, ki se nas toliko časa ne tiče. Kar je za nas najvažnejše, to je dilema — če sploh lahko govorimo o dilemi — pred katero se sedaj nahajamo. Ena vojskujoča se stran želi, da se Jugoslavija aktivno udeleži vojne. Druga vojskujoča se stran ne zahteva nič temu podobnega, želi pa, da Jugoslavija pristopi k trojni zvezi in na ta način formalno potrdi svoje miroljubne namene do osiščnih sil. Zanimivo, toda za vsakega, ki pozna dušo našega naroda, popolnoma umljivo je, da se je drugo zdelo našemu svetu mnogo težje, kakor prvo. Kakor hitro se je izvedelo za kaj gre, so se v javnosti slišali melodramski vzkliki: pristop k trojni zvezi pomeni našo podreditev eni vojskujočih se strank in prepuščanje njenih čet preko našega ozemlja. Če je tako, sem pomislil, ne more biti govora o izbiranju med dvojnim zlom, temveč samo o izbiranju med sužnostjo in junaško smrtjo, v tem primeru pa je dobro znano kakšna odločitev bi najbolj odgovarjala izročilom našega naroda.

Moj strah je prenehal od onega trenutka, ko sem popolnoma zaupno zvedel, da nam Nemčija nikdar ni postavila zahteve za prehod svoje vojske preko našega ozemlja in da naš pristop k trojni zvezi ni pogojen z ničemer, kar bi bilo v najmanjši meri, bodisi teoretično bodisi praktično v opreki s celokupnostjo našega državnega ozemlja, našo neodvisnostjo in našim narodnim dostojanstvom. Z drugimi besedami, Nemčija nam prepušča izbor med obliko in vsebino. Za dialektike je mogoče važno vprašanje, je-li oblika važnejša od vsebine ali obratno. Tako vprašanje spada v filozofijo, ne pa v politiko. Za državnika tega vprašanja ni, zlasti v sedanjih razmerah ne. Ni težko psihološko razložiti zakaj polaga Nemčija toliko važnost na to oblikovno stran. Ni še minil spomin na solunsko fronto iz prejšnje vojne. Sedanji vojaški dogodki v tem delu Balkanskega polotoka so ta spomin samo osvežili. Očividno pa je med pogoji razlika in to razliko je treba podčrtati. Glavna dejstva niso ista sedaj, kakor takrat. V prejšnji vojni je bila steber solunske fronte Francija, Srbiji pa je bila vojna že prej vsiljena. Francija je danes izven spopada, Jugoslaviji pa narekujejo ne samo njene najbitnejše koristi, temveč tudi obči človečanski oziri, naj stori vse, kar more, da se povrne mir na Balkan.

Mnogo važnejše kakor vprašanje trojne zveze, je vprašanje vojne same. Smatramo za svojo dolžnost, da glede tega na tem mestu obrazložimo vso svojo misel. Vojna je mogoče poglavitno, ne pa tudi edino vprašanje človeške civilizacije. Podoba je, da je to vprašanje nerešljivo. Za zadnjo svetovno vojno se je mislilo, da je z njo storjen konec vsem vojnam v Evropi. Ženevski optimisti so se predali iluzijam o ustvaritvi novega reda v mednarodnem življenju. Zmagovalec ni odstopil od pravic, ki jih je sankcioniral s svojo zmago, premagani pa se ni zadovoljil z diktatom, ki mu ga je vsilila zmagovalčeva volja. To pravilo velja za vse vojne, tudi za pretekle in bodoče. Ne bo ga moči rešiti vse dotlej, dokler ne bo prevladovalo mišljenje, da ga je treba rešiti po zmagi in ne pred njo. Tako bo tudi s to vojno, če se konča z zmago ene ali druge strani. V tem primeru se bo tudi po drugi svetovni vojni govorilo o diktatu zmagovalca, prav tako kakor se je govorilo po prvi.«

Dr. M. Spalajkovič končuje svoj članek z mislijo, da je usoda človečanstva odvisna samo od odločitve največjih kulturnih narodov.

„Politika" o pristopu k trojni zvezi

Belgrad, 25. marca. b. Pristop Jugoslavije k trojnemu paktu sta objavila danes popoldne ob dveh belgrajska časopisa »Politika« in »Vreme« v posebnih izdajah. »Politika« prinaša članek pod naslovom »Jugoslavija in pakt treh sil«, ki se v izvodu glasi:

»Jugoslavija je danes pristopila k paktu treh sil pod pogoji, ki so zapisani v posebnih protokolih, s katerimi je njeno sodelovanje v tem kaptu bliže opisano. Kot boste videli iz govorov in izjav, ki bodo s tem v zvezi, moramo za pravilno ocenitev tega nad vse važnega dogodka, kakor za našo narodno tako tudi mednarodno stališče, imeti pred očmi vzročne zveze, ki obstajajo med Nemčijo in vsemi našimi sedanjimi zunanjepolitičnimi prizadevanji. Vse ono, do česar je Jugoslavija kot neodvisna in narodna država največ držala in kar je stalno varovala — predvsem polno zavarovanje svoje ozemeljske nekršljivosti in neodvisnosti z zavarovanjem nekaljenega miru — je bilo ob tej priliki ponovno potrjeno, ker nam Nemčija in Italija to slovesno jamčita. Če ne bi bilo drugih prednosti in koristi, ki izhajajo iz pristopa k paktu treh sil, bi že samo to jamstvo resnično predstavljalo prvorazreden uspeh naše odločnosti in dosledne zunanje politike. Razen tega dobiva naša državna neodvisnost v tej pogodbi tudi druge prednosti za svoje popolno zavarovanje, predvsem v jasnem in nedvoumnem dejstvu, da ne prevzema Jugoslavija, pristopajoč k paktu treh sil nobenih obveznosti vojaškega značaja: z drugimi besedami: **Jugoslavija bo ostala tudi v bodoče izven vojne, tako da je v tem oziru njen položaj razčiščen in končno utrjen.** Pristop k paktu treh sil je omogočil Jugoslaviji, da istočasno nadaljuje in poglobi svoje dosedanje lojalno sodelovanje s sosedi, v prvi vrsti z Nemčijo, ki je ob tej priliki ponovno dokazala svoje visoko razumevanje za vprašanja naše države in svoje spoštovanje do naravnih čustev našega viteškega naroda. Naj gledamo pristop Jugoslavije k paktu treh sil s katere koli strani, predstavlja v resnici dogodek izvanredne mednarodne in narodne važnosti. Tako, da po pravici lahko pričakujemo, da se bodo pokazale v prav i luči vse njegove neizbežne reprekusije in na splošno zadovoljstvo vseh zainteresiranih narodov. Jugoslavija, ki je v vsakem primeru pristopila iskreno in možato, si je svesta, da s tem izpolnjuje svojo dolžnost tako do sebe kakor tudi do sosedov, s katerimi je tudi z geopolitičnim zakonom tesno zvezana.

Belgrajske novice

Belgrad, 25. marca. AA. Minister za socialno politiko in ljudsko zdravje dr. Drago Ikonić bo sprejemal občinstvo v torkih, sredah, četrtkih in petkih od 11—12. Za sprejem se je treba prijaviti kabinetu do 10.30 na dan sprejema. (Iz kabineta ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje.)

Belgrad, 25. marca. AA. Kmetijski minister dr. Časlav Nikitović bo sprejemal senatorje in bivše narodne poslance vsako sredo, ostalo občinstvo pa v torkih in četrtkih od 11—13. Prijave je treba pošiljati kabinetu kmetijskega ministrstva do 10.30 osebno ali po telefonu. Izven tega časa minister ne bo mogel sprejemati.

Belgrad, 25. marca. AA. Minister za preskrbo in prehrano dr. Milan Protić je predpisal naredbo št. 3 o cenah kuriva. Ta naredba dopolnjuje prejšnjo naredbo, katero je bil izdal bivši urad za kontrolo cen.

Belgrad, 25. marca. m. Jugoras je v zadnjem času organiziral prirejanje stalnih prosvetnih večerov. Na prvem takem večeru je govoril predsednik Jugorasa predsednik vlade dr. Dragiša Cvetković. Na drugem takem večeru, ki je bil nocoj, je govoril prosvetni minister dr. Miha Krek. Njegov govor bomo objavili v eni prihodnjih številk.

Iz banovine Hrvatske

Zagreb, 25. marca. b. Zagrebški časopisi so sporočili javnosti pristop Jugoslavije k paktu treh sil s posebnimi izdajami. Med njimi je »Zagrebški list« imel štiri izdaje.

Zagreb, 25. marca. b. Iz kartoteke mestne aprovizacije, ki je sedaj urejena, se vidi, da prebiva v Zagrebu več kot 270.000 prebivalcev. Zanimivo je pri tem, da se je več kot 2500 ljudi prijavilo dvakrat, misleč, da bodo dobivali hrano na večih mestih hkratu.

Zagreb, 25. marca. b. Filatelistično razstavo v Domu likovnih umetnikov v Zagrebu je obiskal danes minister za PTT g. dr. Josip Torbar

Belgrajski proračun

Belgrad, 25. marca. m. Na snočnji seji mestnega sveta belgrajske občine se je pričela debata o letošnjem proračunu ter finančni in gospodarski politiki občine. Iz poročila je razvidno, da znaša letošnji proračun belgrajske občine 433 milijonov 500.000 din dohodkov in izdatkov. Proračun je sestavljen po potrebah prestolnice, ki se vsak dan veča. Letos bo občina nadaljevala z graditvijo socialnih in kulturnih ustanov. Dokončala bo regulacijo več ulic, postavila vodovode v nekaterih mestnih predelih, razširila električno omrežje in nabavila nove tramvajske vozove in avtobuse. Občina upa, da bo letos povečala svoje dohodke pri tramvajskem in avtobusnem prometu. Iz poročila je razvidno, da je občina imela letos od tramvaja 81 in pol milijona dinarjev dohodkov, od avtobusa pa 27 milijonov dinarjev. Preteklo leto je Belgrad porabil 85 in pol milijona Kw električnega toka in 18 in pol milijona kubičnih metrov vode. Iz poročila občinskega svetnika g. Milutinovića je razvidno, da vsak belgrajski meščan plača občini povprečno 986 din na leto. Proračunska debata se nocoj nadaljuje.

Sprememba repertoarja v Drami

Četrtek, 27. marca: »Brez tretjega«, Red A. Gostovanje Hinka Nučiča in Vike Podgorske. — Predstava »Zaprta vrata« odpade.

Drobne novice

Washington, 25. marca. AA. Reuter: Roosevelt je objavil danes naredbo, s katero se vsem tujim ladjam prepoveduje plovba v filipinskih vodah, na otoku Klondyke in pri Aljaski. Tuje ladje bodo smele zapluti tja samo s posebnim dovoljenjem mornariškega ministra Knoxa. Imenovane vode so določene kot obrambni pasovi.

Sovjeti Turkov ne bodo napadli, če bi prišli v spor s kakšno državo

Sovjetsko sporočilo turški vladi in turška izjava na to

Ankara, 25. marca. Anatolska agencija: Sovjetska vlada je objavila tole uradno sporočilo:

Te dni je prišlo do izmenjave izjav med turško in sovjetsko vlado. Ta izjava je nastala spričo vesti, ki so se pojavile v tujem tisku, češ da bi Sovjetska zveza v primeru, da bi Turčija stopila v vojno, izkoristila težave, v katerih bi se znašla Turčija in da bi s svoje strani napadla Turčijo, kakor tudi v zvezi z nekim vprašanjem, ki je bilo o tej stvari postavljeno, je sovjetska vlada obvestila turško vlado o sledečem:

1. Takšne vesti ne ustrezajo stališču sovjetske vlade.

2. V primeru, da bi bila Turčija dejansko napadena in da bi bila prisiljena vstopiti v vojno zaradi obrambe svojega ozemlja, bi morala Turčija v skladu z nenapadalnim paktom, ki obstoji med njo in Sovjetsko zvezo, računati na popolno razumevanje in nevtralnost Sovjetske zveze.

Turčija je izrazila sovjetski vladi najiskrenejšo zahvalo za to izjavo in ji dala vedeti, da more Sovjetska zveza s svoje strani v primeru, da bi se sama znašla v podobnem položaju, računati na popolno razumevanje in nevtralnost Turčije. (AA)

»Manevriranje Josipa Visarjonoviča Stalina« — po francoskem »Tempsu«

Vichy, 25. marca. »Temps«, ki je ostal oficiozno glasilo francoske vlade, prinaša o sovjetski politiki v sedanjem važnem mednarodnem momentu razmišljanje, v katerem najprej podaja dragocene dokaze, kako sovjetski režim v nezmanjšani meri izpodkopuje v ruskem narodu krščanstvo, čeprav ne manjka dokazov, da pod betonsko plastjo boljševiškega ateizma živi naprej vera v najvišje duhovne vrednote v smislu Evangelija.

To nadaljevanje brezbožne politike je treba podčrtati, pravijo v Vichyju, zato, da se ne bi vzbujalo napačno prepričanje, da je Stalinova politika krenila na pot »bivšega ruskega carstva« v smislu »stare ruske tradicije«. Stalin, ki je izvedel v zadnjem času celo vrsto reform, s katerimi je prepovedal vsako d[illegible] je boljševiške stranke med armado in odpri brezstrankarskim elementom ruskega kmečkega naroda pot v sovjetske samouprave in državne uprave tako, da bo odslej razmerje med izvenstrankarskimi elementi in boljševiško stranko 40 : 60, je v resnici preokrenil zunanjo politiko čisto na ruski imperialistični tir, toda slej ko prej v predznamenju brezboštva.

Kar se tiče sedanjega mednarodnega trenutka, je treba naglašati, da je Stalinovo manevriranje izredno sprelno in lokavo. Potem ko mu je Nemčija pripomogla do priključitve tako imenovanih obrobnih držav od Baltika do ustja Donave, mu kaže zdaj neko približevanje anglosaškemu bloku, s čimer pa zasleduje Moskva sledeč taktičen cilj: prvič, da bi Nemčiji, ki se je približala Črnemu morju in vhodom vanj, pokazala, da bi se temu lahko postavile meje, če bi Sovjeti dobrohotno gledali morebitni poskus Turčije, da se temu prodiranju v zvezi z Anglijo upre; drugič, pa je sprejela Moskva japonskega zunanjega ministra Macuoka z neko podčrtano vljudnostjo zato, da bi Angliji in Ameriki dala razumeti, kako bi mogla sovjetska država v Aziji anglosaškemu bloku bodisi koristiti, bodisi mu prizadeti hudo škodo. Na vsak način hoče Stalin pokazati, da ima vsak čas priložnost približati se onemu, od katerega se je bil prej oddaljil in se zopet oddaljiti od tistega, ki se mu je nenadoma zopet začel bližati. In tako bi lahko tisti, ki so videli »znamenje pomladi« v konferencah Molotovega namestnika Višinskega s turškim in angleškim poslanikom ter v razgovorih med Hullom in sovjetskim poslanikom v Washingtonu, Umanskim, bili čez nekaj časa vdrugič razočarani, če bi se v Moskvi zopet pojavil g. Ribbentrop, kot najprisrčnejši prijatelj svojega sovjetskega tovariša Molotova. Na vsak način, naj se Stalin obrne, na katero stran hoče, zanj ostane glavno, da bi po oslabitvi evropskih in ameriških ideologij zmagala revolucija brezbožnega boljševizma s pomočjo politike obnovljenega državnega imperializma Rusije. V tem oziru ga v resnici moremo smatrati za naslednika »carske politike«, ki prav tako ni bila vseslavjanska, ampak se je vezala z vsakim, od katerega si je obetala korist za Rusijo kot imperij najbolj številnega belopoltega naroda na svetu.

Mi, ki smo ta dom pomagali graditi...

Lepo zborovanje ljubljanske invalidske organizacije

Ljubljana, 25. marca.

Danes dopoldne so imeli invalidi v Delavski zbornici zborovanje in se jih je zbralo lepo število, kar je dokaz, kako živo se zanimajo za delovanje svoje organizacije in da odobravajo vsestransko prizadevanje uprave, ki se trudi, kolikor more, za izboljšanje gmotnega stanja tistih, ki so žrtvovali svoje zdravje za boljše življenje svojih potomcev, kar nam še posebno danes prihaja pred oči, ko smo sredi vrtinca dogodkov.

Predsednikovo poročilo

Predsednik g. **Mlekuž** Vekoslav je uvodoma pozdravil zastopnika banske uprave g. **Zorna,** šefa invalidskega odseka, ter g. **dr. Kodreta,** načelnika mestnega socialnega urada, ki je zastopal mestno občino, nato pa je med drugim dejal:

V zadnji poslovni dobi je bilo opažati, da se članstvo bolj nego prejšnja leta zanima za delo in uspehe odbora, opaziti je bilo tudi, da se zaveda svojih pravic in tudi seveda svojih dolžnosti do lastne organizacije. Ta razveseljivi pojav nam dokazuje, da smo imeli prav, ko smo z zdravim optimizmom dvigali med članstvom živo vero v preporod in napredek naše organizacije iz mrtvila, v katerega je pod silo razmer padla po letu 1929. Toda z novo uredbo se je pojavilo novo upanje in naše vrste so oživele. S tem pa se je tudi povečalo delo: prijave, delo za prevedbo po novi uredbi. Toda odbor se je tega zavedal v polni meri in ustregel vsem zahtevam ter članom. Zaradi prijav po novi uredbi je število članstva silno naraslo in v primeri s prejšnjim številom pred uveljavljenjem uredbe se je članstvo celo potrojilo. In za večino teh je odbor izdelal prijave, odnosno pomagal in svetoval, da je lahko vsak prišel do svojih, v uredbi uveljavljenih pravic. To delo nam je bilo lahko, opravljali smo ga vsi brez nejevolje, ker smo se zavedali, da vojni invalidi in vse vojne žrtve morajo priti do svojih pravic, ki smo jih odkupili z lastno krvjo, vdove pa imajo pokopane tam svoje može, starši svoje sinove.

Svoboda naroda, svoboda države nam mora biti nad vse draga in za obrambo te svobode nam ne sme biti nobena žrtev prevelika ne pretežka. Mi vojni invalidi, ki smo okusili vse gorje, ki ga prinaša vojna s seboj, ne bi prav nič pomišljali, če bi bilo treba tudi dejansko pomagati, da se le ohrani naš dom nedotaknjen, prost in svoboden, našim otrokom in tudi njihovim potomcem. Dom, ki smo ga sami pomagali graditi, smo po svojih skromnih in okrnjenih močeh pripravljeni tudi braniti.

Naj živi kraljevski dom, naj živi svobodna in neokrnjena Jugoslavija!

Tajniško poročilo

je podal g. Janko **Mozer** in poleg drugega povedal:

Stanje članstva pri zadnjem občnem zboru (brez K. O. Vrhnika) je bilo skupno 1188. Pristopilo je 192 novih članov in članic, odpadlo pa je 115 članov in članic. Od tega jih je umrlo 38, 65 pristopilo k drugim okrajnim in krajevnim odborom, 12 pa je bilo črtanih, odnosno so sami odstopili, ker je bila njihova prijava za priznanje invalidnine po novi uredbi definitivno odbita

Stanje članstva je danes sledeče: **Invalidov** je skupno 723, od teh je 451 zaščitenih, 272 nezaščitenih. **Vdov in starišev:** 542 zaščitenih, 314 nezaščitenih. Skupno torej 1265 invalidov, vdov in starišev, od teh 827 zaščitenih in 438 nezaščitenih, t. j. da nimajo svojih prijav rešenih. Tako prejemata od našega članstva komaj dobri dve tretjini redno svoje invalidske pokojnine, vsi drugi še čakajo rešitve.

Naše vrste so se od zadnjega občnega zbora tudi precej razredčile. Kakor sem že gori omenil, je med tem časom umrlo 38 članov in članic, in sicer 20 invalidov in 18 vdov in staršev.

Intervencij je napravila pisarna od zadnjega občnega zbora rekordno število, posebno na invalidskem sodišču, kjer se je interveniralo redno vsako soboto v najmanj 10 slučajih za rešitev prijav. Večina teh prijav je bila uspešnih. V mnogih slučajih je odbor interveniral za razne službe in delo, vendar so bile te intervencije v največ slučajih brezuspešne, posebno kar se tiče zaposlitve invalidov. Zelo številne so bile tudi intervencije pri Vojnem okrožju za nadpreglede invalidov, ki morajo čakati po več mesecev, da pridejo na vrsto.

Po poročilu blagajnika se je predsednik zahvalil za pomoč banski upravi, mestni občini ljubljanski in Trboveljski premogokopni družbi za cenejšo nabavo premoga članstvu. Nato je v imenu nadzornega odbora g. Metlika predlagal odboru razrešnico, ki so jo navzoči soglasno sprejeli. Poslone so bile brzojavke kralju Petru II., knezu namestniku Pavlu, socialnemu ministru, banu dr. Natlačenu in županu dr. J. Adlešiču pa zahvalni pismi.

Nato je zastopnik oblastnega odbora g. **Štefe** govoril o novem invalidskem zakonu in kaj so invalidi z njim pridobili, o stanju, uspehih in bodočih nalogah invalidskega združenja.

Zdravstvena zadruga

Nova invalidska uredba predvideva brezplačno zdravljenje invalidov in vdov po bolnišnicah, zdraviliščih in drugod, brezplačna zdravila in zdravniški pregled na domu. Toda to se izvaja samo glede zdravljenja v bolnišnicah. Če pa hoče imeti kdo zdravniški pregled na domu in brezplačna zdravila, mora to sam plačati, potem pa dobi povrnjene stroške od narodnega invalidskega sklada. To pa je zamudno, ker invalidski sklad denar počasi nakaže, mnogim pa je to sploh nemogoče, ker nimajo denarja ne za zdravnika ne za zdravila. Zdravstvena zadruga pa naj bi bila tista, ki naj bi založila denar za take primere, potem pa bi poračunala z narodnim invalidskim skladom. Vsak, kdor bi stopil v to zadrugo, naj bi plačal 20 din kot enkraten delež za vedno s petkratnim jamstvom, članarina pa se bo določila pozneje. Za enkrat je bilo govora, da bi znašal mesečni prispevek 5 din, morda pa še manj. To bi se še videlo. Glavno je, da je bila misel v načelu sprejeta, čeprav so se pojavili nekateri skrupulozni, premalo utemeljeni pomisleki.

Upravno delo odbora bo prihodnje poslovno leto opravljal v glavnem isti odbor s predsednikom g. V Mlekužem na čelu.

Po slučajnostih se je lepo uspelo zborovanje zaključilo in predsednik je članstvo pozval, naj se svoje organizacije z vsem srcem oklene, odbor pa bo svoje delo, kakor doslej, opravljal v zadovoljstvo vseh članov ter se boril za to, da bodo dosegli še tisto, česar do sedaj niso.

ASPIRIN

In vsaka Aspirin tableta nosi „Bayer"-jev križ. „Bayer"-jev križ je edino jamstvo, da ste res dobili Aspirin. Ne pozabite nikdar, da ni Aspirina brez „Bayer"-jevega križa!

Ukaz reg. pod št. br. 7257 ob 23. marca 1946.

Deset let dela za gluhoneme

Sklad za »Dom gluhih«

V telovadnici ljubljanske gluhonemnice je bil na praznik dopoldne jubilejni deseti redni letni občni zbor Podpornega društva za gluhonemo mladino. V lepo okrašeni dvorani so se zbrali številni člani in prijatelji društva, prav tako pa gojenci zavoda. Občni zbor je začel predsednik veletrgovec g. *Andrej Šarabon*, ki je najprej pozdravil zastopnika g. bana načelnika prosvetnega oddelka g. dr. *Lovra Sušnika*, zastopnika ljubljanskega župana podnačelnika socialnega odbora g. *Joža Vidra*, domačega šempetrskega župnika g. *Alojzija Košmerlja*, zastopnika Karitativne zveze dr. *Levičnika*, predsednika KTD dr. *Gregorija Pečjaka*, sotrudnico iz Kranja gospo *Slavo Česnjevo*, zastopnika Društva gluhonemih g. *C. Sitarja* in ravnatelja gluhonemnice g. *Dermelja*. Z odobravanjem je bil nato sprejet njegov predlog, naj se pošlje vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II. Po uvodnih predsednikovih besedah, v katerih je orisal desetletno delo društva in poudaril njegov pomen za bodočnost, je izrekel čestitke v imenu g. bana načelnik g. dr. Sušnik, nakar se je društvu in njegovim požrtvovalnim članom v imenu gluhonemih zahvalil g. ravnatelj *Dermelj*, gojenka zavoda pa je predsedniku izročila lep šopek rdečih nageljev. O delovanju društva v zadnji poslovni dobi je poročal tajnik g. *Vilko Mazi*, ki je poudaril, da zanimanje za društvo v javnosti vedno bolj raste in da društvo sedaj išče drugega Holzapfla, ki bi si v domu gluhih postavil trajen spomenik. Namesto obolele g. Vite Zupančičeve, ki je že deset let blagajničarka, je prebral poročilo tajnik. Društvo je prejelo lani na podporah 54.760 din, izdalo pa je na podporah 34.000 din. Vsi stroški so znašali 44.080 din, poslovno dobo pa je zaključilo društvo z 18.500 din prebitka, tako da znaša čisto premoženje društva sedaj skoraj 100.000 din. Soglasno je bila sprejeta razrešnica odboru, blagajničarki pa razrešnica s pohvalo. V imenu uprave je predsednik stavil predlog, naj se požrtvovalni sotrudnici Vita Zupančičeva in Slava Česnjeva imenujeta za častni članici, kar je občni zbor z odobravanjem sprejel, predsednik pa je izročil častne diplome. Sprejet je bil nadalje pravilnik »Doma gluhih«, za katerega društvo zbira sredstva. Podpredsednik g. *Janko Čepon* je nato sporočil, *da je predsednik prav pred občnim zborom izročil za »Dom gluhih« 15.000 din, tako da je z njegovim prejšnjim darom že daroval 25.000 din.* Izrekel je predsedniku najlepšo zahvalo. Prav tako se je od srca zahvalil požrtvovalnemu tajniku g. Vilku Maziju, ki deluje že deset let in čigar zasluga je, da je društvo tako lepo napredovalo. Občni zbor je še sklenil, naj članarina še naprej ostane 12 din letno kakor tudi, da se presežek poslovnega leta razdeli na sklad Vite Zupančičeve in na sklad za »Dom gluhih« v razmerju 1:2. G. predsednik je izrekel nato vsem udeležencem zahvalo za udeležbo in zaključil občni zbor. Gostje so si nato pod vodstvom ravnatelja g. Dermelja ogledali gluhonemnico.

Zanimiva pravda za milijonsko dediščino

V Travniku se je te dni končal proces za milijonsko dediščino neke travniške družine, ki je dvignil veliko prahu in bil dolgo časa predmet dnevnih pogovorov po vsej Bosni. Hanuma Djumušič je po svojem možu podedovala ogromno premoženje. Hanuma je živela čisto zase in strogo po naukih preroka Mohameda. Velik del dohodkov svojega premoženja je darovala za dobrodelne namene. Kdor koli je bil v stiski, je potrkal na vrata že postarne Hanume, ki je zaradi svoje darežljivosti izredno priljubljena. Med drugimi je bogato obdarovala svojo siromašno sorodnico Zehro Bašagič pod pogojem, da kupi v Belgradu veliko hišo, od dohodkov te hiše pa ji plačuje mesečno rento po 5000 dinarjev. Tudi Zehrinega brata Selima je Hanuma bogato obdarovala.

Ko je Fehim Djumušič, bližnji sorodnik darežljive Hanume, ki je po šeriatskem pravu njen dedič in pravni naslednik, o teh darovih zvedel, je vložil pri šeriatskem sodišču predlog, naj se stara Hanuma stavi pod kuratelo, ker ni več pri zdravi pameti. Ta korak Djumušiča je seveda silno razburil prijatelje in znance stare Hanume, pa tudi številna društva, ki so od nje prejemala podporo. Če bi šeriatsko sodišče ugodilo predlogu Djumušiča, bi te podpore odpadle.

Šeriatsko sodišče v Travniku je sklenilo, naj staro Hanumo preiščeta dva zagrebška zdravnika-specialista. Ko sta dr. Herzog in dr. Vranešič dolgo časa opazovala in preiskovala posestnico milijonskega premoženja, sta kot sodna izvedenca podala mnenje, da je stara žena popolnoma prisebna in duševno zdrava. Ko so Djumušič in še drugi sorodniki, ki so se pridružili njegovemu predlogu, videli, da je po tem zdravniškem izvidu njihova stvar izgubljena, so na travniškem šeriatskem sodišču trdili, da zagrebška zdravnika-specialista nista preiskala posestnice milijonskega premoženja, marveč da se je dala od njiju preiskati neka druga, duševno zdrava, stara žena pod imenom Hanume. Sodišče je nato odredilo novo zdravniško preiskavo po dveh sarajevskih zdravnikih. Proti tej odločitvi pa je Hanuma Djumušič po svojem pravnem zastopniku vložila pri najvišjem šeriatskem sodišču priziv. To sodišče je prizivu ugodilo in odredilo, naj ta proces izvede šeriatsko sodišče v Zenici.

Sodišče v Zenici je, ko so zdravniki-specialisti ponovno ugotovili, da je darežljiva milijonarka duševno popolnoma zdrava, zavrnilo predlog Fehima Djumušiča in sorodnikov. Proti tej odločitvi se je Fehim pritožil na najvišje šeriatsko sodišče, ki je akt vrnilo sodišču v Zenici, da pojasni nekatere stvari. To sodišče je zahtevalo od Fehima in njegovih tovarišev, da morajo naprej plačati večjo vsoto denarja za kritje pravdnih stroškov. Ker se je sorodnikom stare dobrotnice zdela ta vsota previsoka, so se vnovič pritožili na najvišje šeriatsko sodišče.

Najvišje šeriatsko sodišče je to pritožbo Fehima v celoti zavrnilo in sedaj bi morali nasprotniki stare dobrotnice založiti določeno vsoto za nadaljevanje procesa. Ker niso mogli spraviti skupaj toliko denarja, marveč so umaknili svojo pritožbo, je postala odločitev šeriatskega sodišča v Zenici pravomočna in Hanuma Djumušič bo lahko še naprej na splošno veselje in v korist mnogih potrebnih po lastni volji razpolagala s svojim ogromnim premoženjem.

Sovjetska zveza pred novimi socialnimi preobrati

Te dni so imeli v Kremlju v Moskvi 18. kongres komunistične stranke. To pa ni bil običajni kongres komunistične stranke, ki se mora sniti vsaj enkrat v treh letih, ampak je bila to vsesovjetska konferenca komunistične stranke, ki pa je bila v bistvu isto kot so običajni kongresi komunistične stranke. Zanimivo je, da je prišlo na tej konferenci v glavnem do izraza dejstvo, da se v Sovjetski zvezi **pripravlja nekakšna rehabilitacija kmeta in intelektualca, ki dosedaj nista bila člana stranke.** Uvodoma se je na konferenci najprej obravnavalo vprašanje **sovjetske industrije.**

To poročilo o stanju sovjetske industrije je podal tajnik stranke Malenkov in je poročilo prav za prav strašna obtožnica proti sedanjim voditeljem sovjetske industrije, obenem pa silno žalostna slika o stanju sovjetskega gospodarjenja. Obtožil je številna petrolejska, tekstilna, premogokopna in železarska podjetja, da ne izvajajo načrtov, ki jih je sestavila sovjetska vlada. Malenkov je rekel, da »so nekatera podjetja celo zmanjšala svojo proizvodnjo v primeri z letom 1939.« Silno je tožil nad zapravljanjem in slabim gospodarstvom v industriji in prometu in je navajal za to tudi nekaj zgledov: v neki tovarni so pod snegom našli 70 strojev, ki bi lahko že zdavnaj služili, pa so tam rjaveli itd. Orodje se ne uporablja tako, da bi bilo izrabljeno tako, kakor to dopušča njegova zmogljivost. Povedal je tudi, da tovarne slabo delajo v začetku meseca, proti koncu meseca pa hočejo dohiteti, kar so zamudile, toda pod pogojem, da se plačujejo nadure. V tovarnah se nikdo prav ne zanima za način delovanja strojev, ampak delajo vsi kar tako na »slepo srečo«. Stroji se tako hitreje in nepravilno izrabijo, nadomestni deli se napačno vstavljajo ali pa nepravilno in ob nepravem času. Disciplina v podjetjih je slaba, je izjavil Malenkov. Le slabo se izvajajo zakoniti predpisi, ki so bili izdani v juniju 1940. Zato predlaga Malenkov, da mora **»ravnatelj podjetja postati pravi voditelj obrata in podjetja, sam mora nositi vso odgovornost in prav tako mu mora oblast prisoditi v podjetju vso avtoriteto, da bodo vsi morali izvajati njegove ukaze. Delavske strokovne organizacije in njihovi zaupniki morajo sodelovati z ravnateljem in mu pomagati, ne smejo mu pa nasprotovati, pač pa ga morajo podpirati in skrbeti za to, da bodo njegovi ukazi izvajani in izpolnjeni.«**

Seveda je mogel Malenkov tako govoriti samo, **ker mu je Stalin to dovolil in mu naročil, kaj naj govori.** Prav gotovo se v Sovjetski zvezi pripravlja važna preosnova vsega osebja, ki vodi sovjetsko gospodarstvo. Malenkov je namreč v svojem poročilu kar naravnost napadel več komisarjev, ki so krivi, da je v sovjetskem gospodarstvu tako stanje. Rekel je, da so to komisar za trgovsko mornarico Dupelski, komisar za električno industrijo Bogatirev, komisar za promet Šiškov, prav tako pa je Malenkov imenoval še celo vrsto ravnateljev in načelnikov odsekov.

»Pravda« pa je po tem govoru pisala, da se bo zaradi teh navedb popolnoma spremenilo notranje življenje v Sovjetski zvezi. **Vso pozornost mora sedaj stranka posvetiti poljedelstvu in industriji.** Tokrat se je namreč prvič zgodilo, da je komunistična stranka izjavila po Malenkovih ustih, da je zadovoljna s tem, kar dela kmet. Toda brez opravičila je za napake za nositelja — vsaj dosedanjega — za industrijskega delavca. **»Pravda« očita temu delavstvu, da se je polenilo, ker je stranka preveč storila zanj in ga preveč zaščitila.**

F. S. Finžgar:

Pod svobodnim soncem

Povest davnih dedov

43.

44.

45.

42.

Drugi dan pridejo v tabor tudi ostali Sloveni, sredi devojk pa jezdi ovenčanega konja Radovan, s plunko v rokah in bije nanjo, da so ječale strune novo, zmagoslavno pesem.

44.

Začne se veselje, povsod vrisk, smeh, petje in raj.

45.

Iztok: »Sloveni smo zmagali. Zares. Ampak prav za prav je zmagal slučaj. Zaseda in ukana sta zmagali, ne mi. To njihovo orožje in vojevanje! Čemu nam divja moč!« Obvezano glava mu kloni na ležišče, misli pa hrepene in blodijo po bodočnosti...

Drobne novice

Združenje hmeljarjev za Slovenijo ustanovljeno

Celje, 25. marca.

Na praznik Marijinega Oznanjenja so se zbrali v Celju slovenski hmeljarji iz Savinjske doline, šoštanjskega okraja in drugod, da ustanove Združenje hmeljarjev v Sloveniji. Na ustanovni občni zbor je prihitelo 1200 hmeljarjev. Zborovanje je bilo v veliki dvorani Ljudske posojilnice in ga je začel senator g. Mihelčič. Na občnem zboru je imel referat zastopnik kmetijskega ministra in šef odseka za poljedelstvo pri banski upravi g. inž. Simonič. Nato so bila prebrana in sprejeta društvena pravila. Sledile so volitve upravnega odbora, za čigar predsednika je bil izvoljen Konrad Turnšek iz Polzele. Sprejet je bil proračun, ki določa 200.000 din izdatkov. Po raznih podrobnostih, ki so v glavnem obravnavale prodajo hmelja, je bil ustanovni občni zbor zaključen. Obširno poročilo o tem tako važnem zborovanju, ki je strnilo vse hmeljarje v Sloveniji v skupno združenje, bomo priobčili v jutrišnji številki.

Koledar

Sreda, 26. marca: Emanuel, mučenec; Maksima, mučenica; Ludgar, škof.

Četrtek, 27. marca: Janez Damaščan, cerkveni učenik; Rupert, škof; Lidija, mučenica. — Mlaj ob 21.14. Herschel napoveduje dež in sneg.

Letopis

26. marca l 27. leta je umrl na Dunaju Ludwig van Beethoven, velikan moderne zahodne glasbe, po svojih delih neumrljiv. Njegovo delo pomeni preobrat v glasbeni umetnosti, kajti sedaj nastopi čudovit dvig, razpon med zemljo in večnostjo, med človeškim in božjim. Vse njegovo ustvarjalno delo je borba za izrazom najvišjega občutja in čustvovanja, dokaz subjektivno-religioznega, po nobenem trpljenju in nesreči uklonljivega, človeštvo ljubečega duha. V Beethovnu je dosegel višek in dopolnilo v sredi 18. stoletja začeti glasbeni razvoj, ki je dospel preko ljubezenskega in čustvenega stila do prave klasike; predhodniki so mu Haydn, Gluck, Mozart, Bach in zastopniki pariške Opéra comique. Še v začetku Beethovnovega bivanja na Dunaju se kažejo vplivi družabne glasbe rokokoja, nato pa izoblikuje svoj patetični, čisto na individualnem izrazu sloneči stil. Svetovnonazorno se je razvijal pod vplivom Herderja, Schillerja, Kanta in posebno Rousseauja, v religioznem pa v smislu prosvetljenega kölnskega katolicizma. Katoliško religioznost kaže že v cekveni glasbi, posebno pa v svoji »Missi solemnis« (1824.), ki so jo nekateri zmotno tolmačili kot interkonfesionalni ali celo panteistični izraz njegove duševnosti.

26. marca 1838. leta se je rodil v Brodu pri Boh. Bistrici Janez Mencinger. Maturiral je v Ljubljani, diplomiral in promoviral iz prava na Dunaju, bil koncipient v Brežicah, nato advokat v Kranju, od leta 1882 pa do smrti l. 1912 v Krškem. Mencinger je eden od začetnikov slovenske novelistike v dobi Slov. Glasnika (1858-68.), on je prvi naš pripovednik, ki slika življenje meščanskih krogov (Vetrogončič, Skušnjava in skušnja), že v mladosti se kažejo glavne smeri njegove individualnosti, ljubi šalo in satiro. Po glasniku je nastopil dolg odmor, nato pa se je zopet glasil v Lj. zvonu. Leta 1893. je izšlo njegovo največje delo filozofijski roman »Abadon, bajka za starce«, kjer se bori proti pesimizmu in proti komunističnemu družabnemu redu. Zadnje in morda tudi najbolj zrelo delo je »Moja hoja na Triglav«, umetniško delo posebne vrste, pripovedka, potopis in kulturnozgodovinski esej.

Novi grobovi

† **V Ljubljani** je umrl gospod *Danilo Jeršek*, zobotehnik. Pogreb bo danes ob pol treh popoldne z Žal, kapela sv. Janeza, na pokopališče k Svetemu Križu.

† **V Zalem logu pri Železnikih** je umrla dolgoletna gospodinja pri g. župniku Antonu Hribarju gospodična *Frančiška Pečan*. Dobre župniške tete se bo marsikdo s hvaležnostjo v srcu spominjal, zakaj vsakdo je bil od nje gostoljubno sprejet, mnog siromak pa obdarovan. Dočakala je starost 78 let in je skoraj do zadnjega še vsak dan brala »Slovenca«.

† **V Ljubljani** je mirno v Gospodu zaspala gospodična *Angela Deleja*. Pogreb bo v četrtek, dne 27. marca ob štirih popoldne z Žal, kapela sv. Krištofa, na pokopališče k Sv. Križu.

† **V Zagrebu** je umrla gospa *Olga Vales*, soproga profesorja v pokoju g. Alfonza Valesa in mati inž. Alfonza. Pokopali jo bodo danes na Mirogoju.

Naj jim sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

*

— **Za gimnazijo v Krškem in za zboljšanje železniškega prometa na progi Zidani most—Zagreb.** Dopisnik iz Dobove si želi v »Slovencu« zadnje nedelje ugodnejših zvez z Zagrebom, ker »od tu gravitira vse v Zagreb, ker je bliže, je samo 25 km oddaljen, medtem ko je Ljubljana 120 km«. Izboljšanja si dopisnik želi zlasti zaradi srednješolske mladine, ki hodi v zagrebške šole. Upam, da tega dopisa niso prebrali samo na železniški direkciji, ampak še kje drugje. Če ni to dovolj jasen opomin, da je gimnazija v Krškem nujna potreba, potem ne vem, kaj bi še naredili. Kaj pa naj počnemo z absolventi, ki bodo imeli celotno srednješolsko izobrazbo brez slovenščine? Na Hrvatskem jih načelno odklanjajo kot nedomačine, a pri nas bodo nerabni, ker ne bodo poznali ne materinega jezika, ne domače književnosti, ne domače zgodovine, ne domačih razmer, kar vse mora dati srednja šola. Je še veliko vprašanj, ki se človeku bude, zlasti z gospodarskega in izseljenskega področja, in ki se pleto v eno samo ugotovitev: Ljubljana se premalo meni za kraje na obeh straneh Save od Zidanega mosta dalje. Naj se zaveda, da je »Zagreb samo 24 km oddaljen, medtem ko je Ljubljana 120 km, kakor pravi dopisnik. Tukaj se samo ne bo nič naredilo, kvečjemu pokazilo. Treba bo poskrbeti, da si ne bi kdo o slovenstvu teh krajev, ki so bili vedno trdno slovenski, dasi sta jih Ljubljana in Maribor rada imela za desetega brata pri hiši, delal kakih neopravičenih sodb ali celo računov. Res je prav železniški promet eno bridkih poglavij. Trideset let se že vozim tod, pa ni in ni dobrih zvez na Zidanem mostu. Pojdi dol, pojdi gor, za Zidani most si pripravi roman in nekaj kovačev za kolodvorsko restavracijo. Redki so direktni osebni vlaki. Dobre zveze z ostalo Slovenijo in pa gimnazija v Krškem, za to se bo treba najprej zavzeti, dasi je prav, če se upoštevajo sedanje razmere, dokler gimnazije še ni. Upajmo, da bodo izvrstni krajepisni večeri v radiu, ki so jih to zimo prirejali rojaki s štajerske strani, prepričali »Ljubljance zaspance«, da slovenskega Posavja ne smejo zanemarjati. Seveda tudi mi posavski rojaki ne smemo rok križem držati.

— **Slovenski avtomobilski klub** bo v kratkem priredil svoj drugi šoferski tečaj za člane in članice. Predavanja o teoriji in negi avtomobila, o policijskih predpisih in pravilni vožnji se bodo začela v kratkem in predvidoma trajala šest tednov. Glede praktičnega dela tečaja in zaradi težkoč, ki so v zvezi z nabavo pnevmatik in goriva, ni mogoče zagotoviti udeležencem tudi tega dela pouka. Pač pa bo Slovenski avtomobilski klub po možnosti poskušal urediti to vprašanje in bodo udeleženci ob koncu teoretičnega tečaja o nadaljnjem programu obveščeni. Slovenski avtomobilski klub se je odločil, da priredi vsaj teoretični del tečaja, ker se zaveda, da je treba ustvariti možnosti, da se smisel za motorizacijo in avtomobilizem čimbolj širi. Pravilno razumevanje vseh teh vprašanj ni samo važno za bodoči kader naših vozačev, temveč tudi za vsakogar. Avtomobilizem je važen faktor sedanjosti, če ga bomo obvladali, bomo pripravljeni tudi za bodočnost. Slovenski avtomobilski klub je pred odločitvijo, da priredi svoj drugi šoferski tečaj, tudi pretehtal pomisleke, ki so bili od nekaterih strani objavljeni ob priliki prvega tečaja. V zvezi s tem ugotavlja Slovenski avtomobilski klub, da v smislu svojih pravil in v okviru možnosti prireja tečaje za izobrazbo vseh, ki se za avtomobilizem zanimajo. Na izdajanje vožniških izkaznic za samovozače in poklicne šoferje pa Slovenski avtomobilski klub nima nobenega vpliva, čeprav stremi za tem, da bi bil kader vozačev čim večji in je glede tega v veljavi uredba o šoferskih izpitih.

— **»Zaplankarji«** je naslov novi humoristični knjigi, ki jo je napisal Joža Vovk in jo bogato ilustriral Hinko Smrekar. Cena je 35 din za izvod in jo dobite v vseh knjigarnah. Če jo boste naročili po pošti, pišite ponjo na: Tiskovno društvo, Kranj. Ker je naklada omejena, si jo pravočasno preskrbite!

— **Izšla je 25. številka »Straže« v viharju«**, tedniku za študirajočo mladino. List je pester in posvečen vprašanjem, ki tarejo predvsem naš mladi razumniški rod. Uvodnik govori o satanu, ki je početnik in predhodnik današnjega materializma. Zato je prva dolžnost mladine, da se bori proti vsem izrodkom satanizma v našem času. Lep članek je posvečen obnovitvenemu gibanju francoske mladine. Nadalje prinaša informativne podatke o čeških bogoslovcih, ki so sedaj edino in največje upanje svojega naroda. Zanimanje bodo zbudili podatki o novem naravoslovnem institutu, ki ji hje list dobil od dekana filozofske fakultete. Bavi se tudi s pojavi boljševiške propagande v naši publicistiki (Ženski svet). Bogato številko pa zaključuje pogled v miselno zmedo liberalnega dijaškega lista »Naša volja««.

— **V »Službenem listu«** kraljevske banske uprave dravske banovine z dne 22. marca t. l. je objavljena »Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o ureditvi ministrstva za pravosodje«, dalje »Uredba o obvezni prodaji presežkov pšenice, rži, soržice, ječmena, koruze in moke od vseh krušnih vrst žita«, »Naredba, katero blago smejo imetniki zadržati za svoje potrebe na podstavi čl. 1., odst. 2., uredbe o obvezni prodaji presežkov pšenice, rži, soržice itd.« Odredba o srezih glavnega proizvajalnega območja, za katere veljajo cene, predpisane v členu 3., odst. 1, uredbe o obvezni prodaji pšenice, rži, soržice itd.«, »Naredba o kontroli izvoza konoplja in lana«, »Sprememba pravilnika za izvrševanje zakona o organizaciji finančne kontrole«, »Sprememba člena 20 carinsko-poštnega pravilnika«, »Navodilo kmetijskim poskusnim in kontrolnim postajam glede ravnanja z atestom z rdečo črto« in »Navodilo urada za kontrolo cen o postavitvi vseh vrst oglja pod kontrolo«.

Ljubljana, 26. marca

Gledališče

Drama: Sreda, 26. marca: »Brez tretjega«. Red Sreda. Gostovanje Vike Podgorske in Hinka Nučiča. — Četrtek, 27. marca: »Zaprta vrata«. Red Četrtek.

Opera: Sreda, 26. marca: Zaprto. — Četrtek, 27. marca: Zaprto. — Petek, 28. marca: »Carmen«. Izven. Proslava 25-letnice umetniškega dela dirigenta Nika Štritofa in gostovanje Zlate Gjungjenčev, sopranistke belgrajske Opere, ter Adle Novijeve, bivših članic naše Opere.

Radio Ljubljana

Sreda, 26. marca: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov — 12 Pisana šara (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Klavirski koncert. Šperjanc: Preludiji in nocturni. — 14 Poročila — 17.30 Mojstri harmonike (plošče) — 17.45 Mladinska ura: a) Mirko Zor: Delaj z nami; b) Dijaška oddaja — 18.40 Turizem v slovenskih deželah (Jože Šottler — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nacionalna ura: Vojaška oddaja — 19.40 Plošče — 20 Koncert zbora Glasbene Matice — 21 Reproduciran koncert simfonične glasbe (plošče) — 22 Napovedi, poročila.

Drugi programi

Sreda, 26. marca: Belgrad: 20 Opera — Zagreb: 20.30 Ork. konc. — Beromünster: 19.30 Švicarski skladatelji — Bratislava: 20.10 Kabaret — Budimpešta: 20.15 Wagnerjeva opera »Lohengrin« — Praga: 21.35 Zbor — Ital. postaje: 20.45 Simf. konc. — Sofija: 19.45 Japonske popevke — 22 Beethovnova VIII. simfonija — Sottens: 20.40 Španska gl. — Švedske postaje: 20 Dvorakov konc.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini. — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko. — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Naše dijaštvo

Drevi ob osmih bo zopet sestanek »Akademske kongregacije pri oo. frančiškanih«. Pridite vsi!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

LJUBLJANA

Lep zaključek sv. misijona

Ljubljana, 25. marca.

Tako mogočne verske manifestacije, kakor je bil letošnji sveti misijon v vseh devetih ljubljanskih župnijah, Ljubljana še ni doživela. Ob pravem času je bil sv. misijon prirejen v Ljubljani. Sveti misijon sicer trka le na notranjost človekovo in ga opominja, naj izpolni svojo versko dolžnost. Toda resnost današnjih časov je dala tem opominom svetega misijona še poseben poudarek, zato ni nič čudnega, da so se verniki strnili v veliko množico, ki je v vseh cerkvah z zbrano pobožnostjo zasledovala potek svetega misijona in se pripravila na očiščenje svojega notranjega življenja.

Razveseljivo je bilo gledati, kako so ljubljanske župnije kar tekmovale med seboj, kje bo misijonska manifestacija lepša in veličastnejša. Povsod je misijon izpadel nad vse zadovoljive, povsod so bile cerkve polne, posebno pa zvečer, ko je mogla priti tudi večina tistih, ki so jih posli čez dan zadržali. Na zadnji dan svetega misijona pa je gorečnost vernikov dosegla svoj višek. Danes, na praznik Marijinega Oznanjenja, je bil že pri najbolj zgodnjih službah božjih obisk vernikov izreden. Pri vseh dopoldanskih mašah so bile cerkve nabito polne, saj so množice želele, da prejmejo danes na zadnji dan svetega misijona, sveto obhajilo. V vseh cerkvah je bilo davi število obhajancev izredno veliko. To je tudi razumljivo, saj so verniki zadnje dneve kar oblegali spovednice in so spovedniki morali v vseh cerkvah vztrajati pozno v noč. Izredno lepi so bili sklepi svetega misijona v vseh cerkvah ob 4 popoldne. Začeli so se s sklepnim misijonskim govorom, nakar so vsi navzoči obnovili krstno obljubo in prejeli papežev blagoslov. Slovesnost so zaključile pete litanije, zahvalna pesem in blagoslov z Najsvetejšim. Vsa Ljubljana, ki je sodelovala pri duhovni obnovi svetega misijona, je s tem pokazala, da živi krščansko življenje in da sledi vzorom, ki so od nekdaj vodili naš slovenski narod.

ŽIMO IZ LASTNE PREDILNICE KUPITE NAJCENEJE PRI „ŽIMA", GOSPOSVETSKA C. 1

1 **Občni zbor Touring kluba.** V ponedeljek zvečer ob osmih so se člani jugoslovanskega Touring kluba v Ljubljani zbrali na občnem zboru, ki ga je vodil predsednik g. **ing. Bartl Ivan.** Po pozdravih, ki jih je izrekel zastopniku mestne občine g. dr. Bučarju, zastopniku Zveze za tujski promet g. dr. Žižku in zastopnikom sorodnih organizacij, je predlagal vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II., ki je bila z odobravanjem sprejeta. Spomnil se je tudi umrlih članov, ki so jim zborovalci zaklicali »Slava!« Društvo v pretekli poslovni dobi ni moglo tako delovati, kakor bi rado. Pomanjkanju bencina in pnevmatik so se pridružile še omejitve prometa ob nedeljah in praznikih. Društvo z odobravanjem pozdravlja modernizacijo cest. V bližini Radovljice je kupilo nedaleč od kopališča 14.600 kv. metrov zemljišča, kjer bo urejen prvi prostor za šotorjenje avtomobilistov. Društvo je imelo tudi veliko dela s centralo, ko je pripravljalo nova pravila. Tajniško poročilo je dal **g. Janez Jerman.** Klub šteje 273 avtomobilistov, 29 motociklistov, 256 kolesarjev in še 43 drugih članov. Klub je v poslovni dobi sodeloval pri več tujsko-prometnih prireditvah in uvedel blagoslovitev motornih vozil. Blagajnik g. **Kham** Franc je poročal o stanju blagajne. Društvo je najelo 85.000 din posojila, da je moglo kupiti zemljišče v Radovljici. Prirastek na premoženju znaša 12.000 din. Proračun za prihodnje leto določa 71.000 din izdatkov in dohodkov. Na predlog revizorja g. Ivana **Marinka** je občni zbor upravnemu odboru podelil razrešnico. Sledile so volitve, pri katerih so bili izvoljeni v upravni odbor skoraj sami dosedanji člani. Zborovanje so pozdravili zastopnik mariborske podružnice g. Evgen Bergant, predsednik Tujsko prometne zveze dr. Žižek in zastopnik motosekcije ŽSK Hermesa g. Rupena, nakar je predsednik zaključil občni zbor.

1 **Barve v gorah.** Predavanje Slavka Smoleja pod tem naslovom je tako zelo dobro uspelo, da moremo trditi, da je ne samo preseglo vsa pričakovanja, temveč da ga moramo označiti kot najboljše dosedanje alpinistično-skioptično predavanje v Ljubljani. Zaradi tega se je odbor AK Skale odločil za ponovitev predavanja v sredo, 26. t. m. ob 20 v frančiškanski dvorani. Opozarjamo že v naprej vse interesente, naj si nabavijo vstopnice v predprodaji v kinu Union, da se ne bo zgodilo tako kot zadnjič, ko je moral marsikdo oditi domov, ker ni bilo več vstopnic na razpolago.

1 **»Shakespeare in njegova doba«** je naslov predavanja, ki ga priredi Angleško društvo danes, dne 26. t. m. ob 18 v beli dvorani hotela Union. Predaval bo v angleščini g. D. Shillan, ravnatelj angleškega inštituta v Belgradu ter istočasno predvajal zanimive skioptične slike. Vstop prost.

1 **I. redni občni zbor ljubljanske sekcije Slovenskega avtomobilskega kluba** bo danes ob 6 popoldne v klubskih prostorih, Kongresni trg 1-I.

1 **Na mladinskem šolskem koncertu v operi** v soboto, 22. in nedeljo, 23. t. m. je vodila pevski zbor meščanske šole v Lichtenturnu **profesorica s. Hilarina Aljančič.**

1 **Sprememba v vodstvu društva Rdečega križa v Ljubljani.** Ker je bil gospod dr. Oton Fettich, predsednik pododbora društva Rdečega križa v Ljubljani, izvoljen za predsednika banovinskega odbora društva Rdečega križa, je prevzela gospa Krofta Minka, soproga glavnega bančnega ravnatelja predsedstvo pododbora društva Rdečega križa v Ljubljani. Za I. podpredsednika je bil izvoljen g. Hočevar Maks, ravnatelj meščanske šole v p., za II. podpredsednika pa g. Gregorka Miroslav, višji železniški svetnik v pokoju. Novo vodstvo društva Rdečega križa v Ljubljani nam je porok, da bo društvo tudi v bodoče vršilo uspešno svoje človekoljubne naloge. Prebivalstvo našega mesta prosimo, da blagovoli to spremembo vzeti na znanje in da nam ohrani svojo naklonjenost tudi v bodoče.

Vtisi s potovanja po Nemčiji

Zanimiva je pot po Nemčiji!

Opravki so me letos vodili po veliki Nemčiji in imel sem »čast« doživeti sredi Nemčije obisk angleških bombnikov. V čast Nemcev pa morem priznati, da vse te napade prenašajo prav junaško, skoraj že apatično!

Proti večeru sem se hotel malo sprehoditi po mestu in industrijskem središču velikega »Reicha«. Šel sem iz hotela ter se napotil v predmestje. Ulice so bile zelo živahne, prevladovale so pač seveda uniforme! Kar naenkrat odjekne glasna eksplozija, zdelo se mi je kot pok avtopnevmatike. Eksplozija se ponovi, bil sem iznenaden radi noči in višine metov ter zahteval kravato. Par kupcev se je razgovarjalo o vzrokih teh detonacij, na kar pa nisem polagal dosti važnosti. Nekateri so mislili, da se vadi protiavionsko topništvo. Zdelo se mi je malo verjetno, da bi se vadili sredi mesta, pokanje ni bilo niti posebno oddaljeno.

Odšel sem ponovno na ulico ter videl, da so prebivalci precej razburjeni. Eksplozije so se množile, šele tedaj pa zatulijo sirene za alarm letalskega napada. Par angleških bombarderjev je preletelo nad mesto z ugaslimi motorji ter so kot jadralni letalci krožili vedno nižje proti zemlji. Na nebu so se videli mali oblački: eksplozije obrambnih topovskih strelov.

Kako ljudje na vse to reagirajo? Le nekaj jih je iskalo zaklonišča, večina jih je pa stopila v hišne veže, vsi skupaj smo pa gotovo mislili, da se bomo že še »odmaknili«, če bi slučajno kaj padlo izpod neba, kot da je avionska bomba le gnilo jajce! Bombardiranje gosto naseljenih mest je danes že takoobičajno, da človek iz navade gleda na uro in misli: Ah, že štiri je ura, pa jih danes še ni!

Par dni nato sem prvikrat prišel do mesta, kjer je padla avionska bomba. Bilo je tričetrt na dve popoldne. Vozil sem se z avtobusom. Kar naenkrat opazim, kako ljudje beže. V trenutku je bila ulica prazna. Že čujejo vsi brenčanje po zraku. Naenkrat močna detonacija, nato še ena. In predno je moja zavest delovala, da sem zaznal, kaj se okrog mene godi in dogaja, kako se je sploh vse razvilo, sem pa že zagledal, kako se kadi iz petnadstropje hiše. Zavili smo okoli vogala. Nova močna eksplozija — opeka, late, komadi lesa in trsk in ometa lete po zraku. V bližnjih hišah lete drobci stekla iz oken ter z glasnim žvenketom padajo na hodnik.

Ustavili smo se ter drveli peš v prvo pasado. V zraku je zažvižgala nova bomba. In takoj nato druga. Ne vem, zakaj tako radi izpuščajo angleški bombniki po dve in dve bombi, vedno eno za drugo? Vztrepetali smo! Kam bo padla: Hotel sem odpreti bližnja vrata, da se malo bolj skrijem. A pritisk zraka jih je še hitreje odprl kot jaz, da sem skoraj padel v notranjost. Bomba je padla tri hiše naprej od nas ter prebila do tal. Takoj seveda zopet druga. Globoki ton eksplozije je značil, da je udarila na nekaj trdega. V najbližjem trenutku je pa že prsnila asfaltna cesta v zrak, drobci so leteli visoko v zrak, preleteli hišo ter predali na dvorišče hiše, kjer smo se skrili.

Neka žena je odprla vrata v klet ter nam mahala z roko, naj vstopimo. Slišal sem le njeno opazko o Angležih, ki ni bila seveda prav nič laskava.

Stekli smo čez dvorišče v klet. Njena osemnajstletna hčerka je bila že napol blazna od strahu. Dve naslednji bombi sta padli tako blizu, da smo v zaprti kleti slišali značilni: fi-juk! Nismo jo mogli umiriti. Kako hitro je kaj počilo, je blazno zavriskala. Ubogi ljudje! Živci do blaznosti trpe pri takem bombardiranju. Prepričan sem, da bo vojna naredila več škode na živcih živih ljudi, kot škode radi mrtvih in na materialu.

Ker je končno nastopila tišina, smo se previdno podali zopet na svetlo. Bombarderji so odšli, mesto se je oddahnilo. Vojak-ordonanc vozi na motorju po cesti, v kolikor je to sploh mogoče radi različne navlake! Iz hiš prihajajo ljudje, vsi so beli. Beli lasje, belo lice, bel prah ometa, zemlje ter sploh prahu na obleki. Sem ter tja tudi malenkostna praska ter kapljice krvi, večjih poškodb nisem opazil. Iz opustošenega stanovanja je nedorastla deklica rešila kletko s kanarčkom ter steklenico mleka!

Neka mati stoji z otrokom v naročju. Samo na tistem mestu, kjer je pritiskala otroka k sebi, se še vidi prava barva obleke, vse ostalo je bilo belo od prahu. Otroku je s čela tekla kri. Na hodniku stoji stara ženica, zavita v ogromno odejo. Njeno lice se je bolestno krčilo ter je neprestano izgovarjala samo eno vprašanje: Kam naj grem sedaj?

Vrnil sem se v hotel. Ljudje brez strehe so hodili po mestu, vlekli zimsko obleko, nosili blazinice in svoje otroke, vse skupaj povezano v en zavitek! Tisti drugi, katerih bombni napad ni prizadejal nič, so kmalu prevladali ter dali tako mestu običajni videz. In začne se čiščenje razbite navlake, kot počistijo smeti in papir po veliki veselici. Pa še nekaj sem videl in se nisem prav nič čudil. Ljudje znajo moliti. Prav nič jih ni sram, če napravijo križ ter molijo, ko zunaj žvižgajo bombe na zemljo. Človek je našel pot k svojemu Bogu! In še celo pogosto sem opazil znamenje križa! Ko bobni zemlja in nebo, ko razsaja smrt, je pač res le Bog edini, ki more pomagati!

nik.

MARIBOR

Okoliški trgovci o svojih vprašanjih

Maribor, 24. marca.

Združenje trgovcev za mariborsko okolico, ki letos obhajala 55-letni jubilej svojega obstoja, je imelo včeraj popoldne v »Hotelu Orel« svojo redno letno skupščino.

Skupščino je vodil predsednik Kostanjšek, ki je obširno poročal o vprašanjih, ki so jih stavila na dnevni red vojne razmere. Najtežje vprašanje današnjega trgovca je pomanjkanje raznih živil, zaradi česar je promet po trgovinah zelo padel, niso se pa nič zmanjšala bremena, ki so nasprotno celo občutno narasla.

Tajniško poročilo je podal g. Blagovič. Iz tega poročila posnemamo naslednje podatke: Združenje je 31. decembra 1940 imelo 358 članov trgovcev, 46 pomočnikov, 46 pomočnic, 39 vajencev in 39 vajenk. Pisarna je sprejela 994 dopisov, odposlala jih je prav toliko.

G. Blaovič je tudi poročal o društveni blagajni, ki je v lanskem letu izkazala 144.487.65 din dohodkov in 138 205.95 izdatkov. Premoženje združenja znaša sedaj 369.642 din.

Za šolski odbor je namesto obolelega ravnatelja Finka poročal tajnik. Trgovsko nadaljevalno šolo je obiskovalo 50 učencev in učenk ter je učni uspeh bil zelo zadovoljiv.

Proračun za prihodnje leto predvideva 109 tisoč dinarjev dohodkov in 100.575 din izdatkov. Pri teh dohodkih ostanejo zadružne doklade in pristojbine iste kakor letošnje leto.

Pri slučajnostih se je razvila živahna debata o razdeljevanju moke, sladkorja, bencina in soli, kar povzroča trgovcem velike brige, ker težko dobijo potrebne količine tega blaga.

Soglasno je bil odklonjen predlog, naj bi se tudi v podeželskih trgovinah uvedel velodnevni nedeljski počitek.

Volitev letos ni bilo, pač pa se bodo vršile prihodnje leto. Delo bo še nadalje vodil dosedanji odbor.

*

m **Inšpekcija mariborske orožniške čete.** Novo imenovani poveljnik dravskega žandarmerijskega polka polkovnik Krešimir Pavelič je inšpiciral mariborsko četo.

m **Prosvetno društvo pri Sv. Magdaleni** ima v nedeljo 30. marca ob 11 dopoldne sestanek, na katerem predava dr. H. Lovrenčič o temi »Nekaj iz kriminalne kronike«.

m **Mestni preskrbovalni urad** sporoča: V razpredelbi za razdelitev živilskih nakaznic za mesec april je pomotoma izostala Vrtna ulica. Ta ulica ima svoje razdelišče v Deški ljudski šoli IV. v Gosposvetski ulici. Nakaznice za stanovalce te ulice se bodo izdajale 27. t. m.

m **Slovenska težko atletska zveza** ima jutri zvečer ob 8 v običajnih prostorih odborovo sejo.

m **Ne draginjske, marveč družinske doklade.** Včeraj smo poročali, da bodo odslej vsi delavci tovarne Hutter dobivali draginjske doklade za otroke. To poročilo popravljamo v toliko, da so delavci sedaj dobili stalne družinske doklade za otroke. Draginjske doklade so dobili že poprej.

m **Zaradi karambola s smrtnim izidom** sta se pred mariborskim sodiščem zagovarjala 19 letni trgovski pomočnik Albin Lah iz Prevalj in 33 letni krojaški mojster Anton Berneker iz Mežice. Obtožnica jima je očitala prestopek zoper varnost javnega prometa za ljudi, ker sta z neprevidno in nepravilno vožnjo zakrivila smrt Josipa Gutenbergerja. Lah je vozil tovorni avtomobil, Berneker pa motorno vozilo, na katerem je poleg njega sedel tudi Gutenberger. Na nekem ovinku na cesti med Žerjavom in Prevaljami sta v nočnem času trčili obe vozili. Pri trčenju sta z motornega kolesa padla Berneker in Gutenberger. Prvi se je sicer onesvestil, vendar ni dobil hujših poškodb, Gutenberger pa je na cesti obležal mrtev. Lah je bil obsojen na 10 mesecev zapora, Berneker pa na 2 meseca, oba pogojno za 2 leti.

m **S petimi zabodljaji v bolnišnico.** V mariborsko bolnišnico se je po pomoč zatekel 26 letni delavec Franc Gajšt iz Makol. Izpovedal je, da ga je neki posestnik v vinotoču v Savinjskem pri Majšperku z nožem trikrat zabodel v glavo, dvakrat pa v roko.

m **Dva zaporedna nočna vloma.** V pretekli noči je bilo vlomljeno v skladišče tovarne Largo na Aleksandrovi cesti 63. V skladišče na dvorišču je storilec prišel po poti čez travnik, ki leži med Aškerčevo ulico in Tomšičevim drevoredom. Vrata skladišča je odprl s ponarejenim ključem in odnesel 10 kg čebule, 9 vreč za sladkor. S kolesa, ki ga je tam našel, je vzel plašč in zračno cev. Škoda pri tem vlomu znaša 600 din. Hotel je vdreti tudi v del skladišča, v katerem je bil hranjen sladkor, vendar se mu to ni posrečilo. Zanimivo je, da je bilo v skladišče vlomljeno tudi v predpretekli noči. Takrat je vlomilec odnesel 30 kg industrijskega sladkorja.

m **Rdeči petelin na Dravskem polju.** Posestniku Simonu Herganu v Šikolah v občini Cirkovci je požar uničil gospodarsko poslopje z 10.000 kilogrami sena, 11.000 kg slame, nekaj žita in poljskim orodjem. Posestnik ima 10.000 dinarjev škode. Domnevajo, da je ogenj podtaknila zločinska roka.

m **Po čl. 3. zakona o zaščiti države** je mariborsko sodišče obsodilo 38 letnega zidarja Ivana Grebenca iz Maribora, ker je delal propagando za tujo miselnost. Grebencu je sodišče odmerilo 6 mesecev strogega zapora in izgubo častnih pravic za 2 leti. Državni pravdnik je vložil proti sodbi priziv zaradi prenizko odmerjene kazni.

m **Zaradi tatvine obsojen trgovec.** Mariborsko sodišče je obsodilo na 6 mesecev strogega zapora in na izgubo častnih pravic za dve leti trgovca Friderika Škrabla iz Sp. Dobrave, ker je v Razvanju ukradel dva hrasta, brez ribiške karte v Dravi lovil ribe in ker je pri oblastvih proti neki osebi vložil lažno prijavo.

CELJE

c **»Za cvetjem preko Karavank v Julijce«** bo naslov predavanju, katerega bo imel v četrtek ob 8 zvečer pod pokroviteljstvom Ljudskega vseučilišča g. Slavko Smolej z Jesenic. Prijatelji narave in planin — vabljeni!

c **Združenje trgovcev** za okraje Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah opozarja svoje člane, da bo 18. redna glavna skupščina danes v veliki dvorani Narodnega doma v Celju.

c **Koncert na dveh klavirjih.** Vse ljubitelje glasbe opozarjamo na koncert Glasbene Matice ljubljanske, ki ga priredi 8. aprila ob 8 zvečer v mali dvorani »Hotela Union«. Prof. Hrašovec Silva in prof. Osterc-Valjalo Marta bosta izvajali na dveh klavirjih skladbe Mozarta, Brahmsa, Chopina in Rahmaninova. Sijajna kritika koncerta z istim sporedom v Ljubljani nam jamči prvovrsten umetniški užitek. Istega dne ko Matica priredila tudi koncert z istim sporedom za šolsko mladino. Ker je čisti dobiček matineje namenjen dijaški kuhinji, naj občinstvo to dobrodelno gesto virtuozinj nagradi z rekordnim posetom večernega koncerta.

c **Predavanje SPD.** Pod okriljem SPD v Celju bo predaval v petek, 28. marca ob 8 zvečer v risalnici mešč. šole g. dr. France Avčin iz Ljubljane o temi »Pestri svet v barvah«. Predočil bo 200 izbranih, krasnih diapozitivov s pokrajinskim in planinskimi motivi. Vabljeni!

c **V Mladinskem domu v Gaberju** se prično danes duhovne vaje za žene in dekleta, ki bodo trajale do nedelje, 30. marca.

c **Levo roko v zapestju** si je zlomila na poti domu 15-letna frizerska vajenka Ruža Kovačič iz Zadrže pri Šmarju pri Jelšah.

Ptuj

Mestni preskrbovalni urad v Ptuju bo razdeljeval nakaznice za kruh in moko za mesec april po običajnem redu, in sicer: Družinski poglavarji z začetno črko A do J v četrtek, 27. marca; K do P v petek, 28. marca, in R do Ž v soboto, 29. marca. Oni, ki stanujejo na levem bregu Drave, dvignejo nakaznice pri uradu v prostorih mestnega poglavarstva, oni z desnega brega Drave pa v bivši občinski pisarni na Bregu, člani Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev pri svoji zadrugi. Obnovitev nakaznic se vrši s predložitvijo glav starih nakaznic. Uradne ure so od 8—12 in od 14—17. Dne 29. marca se delijo nakaznice samo predpoldne. Kdor v določenem roku ne dvigne nakaznice, izgubi pravico do nje.

Šmarjeta

Na »Jutrov« članek z dne 21. t. m. pod zaglavjem »Elektrika in nova šola v Šmarjeti« glede udejstvovanja učiteljstva **izven** delovnih šolskih ur javlja Izobraževalno društvo tudi v imenu FO in DK v Šmarjeti, da je g. šol. upravitelj predsednik imenovanega društva in masker, gdč. učiteljici Ilčeva in Kavčičeva pa odbornice ter agilne delavke zlasti pri duševni in telesni vzgoji deklet in deklic v DK.

Napoleon pri zobozdravniku

Kadar je treba iti k zobozdravniku, takrat je celo sicer pogumnemu človeku nekam neprijetno. Pa je včasih ta zadeva bila še bolj nerodna. Včasih so padarji ljudem zobe ruvali kar z navadnimi kleščami. Če je tako naneslo, sta to opravila tudi kar zunaj hiše, kar menda ponekod še zdaj delajo. Na Kitajskem baje taki »zobozdravniki« s kleščami čakajo bolnike kar na cesti, kjer opravijo operacijo vpričo vseh zijal. Z eno besedo, zadeva je sploh neprijetna. Tudi veliki možje navadno niso bili pri zobozdravniku nič boljši kakor drugi zemljani. V pismu, ki doslej menda še ni bilo priobčeno, popisuje Napoleonov major Correguer, kako je z Napoleonom prebival na otoku Sv. Helene in kako je velikega pregnanega cesarja začel boleti zob, nakar mu ga je padar moral izdreti. Tako-le popisuje cesarja Napoleona pred kleščami: »Napoleona so morali na zobu operirati: izdreti je bilo treba ‚zob modrosti'. Napoleonu se je prvikrat zgodilo, da so mu morali zob izdreti, in še v takih okolnostih! Zato se ni nič kaj pogumno vedel. Od strahu se je ves tresel. Zdravnik ga je moral ves čas dati držati. Ko je bil zob zunaj, se je cesar še vedno držal za lice, tekal je po sobi sem in tja, stokal ter tožil, da ga mraz trese, čeprav je bila zunaj poletna vročina. Morali so mu zakuriti. Počasi pa se je umiril, nakar je legel ter je od operacije in bolečin ves utrujen zaspal.«

Pisalni stroj, ki tiho piše

Ves dan pisati na pisalni stroj, prav gotovo ne spada med največje prijetnosti tega sveta. Še manj pa je to prijetno, če v sobi okoli tebe istočasno ropoče še kaj drugih pisalnih strojev. Vse to silno ubija živce. Zato je, kakor poročajo, nemška tehnika iznašla zdaj tak pisalni stroj, ki tiho piše. Poleg te prednosti ima novi stroj tudi to, da je posebno ličen in po zunanje mičen. Tipke so na vzvodih tako urejene, da enakomerno padajo na valj ter enakomerno pišejo. Vzvodi pa so tako urejeni, da oslabe pritisk in ogluše ropot, ki iz pritiska nastane.

En sam bo igral komorni koncert s pomočjo gramofonskih plošč

Nekateri pravijo, da nobena reč na svetu ni več nova in da je vse že bilo, drugi pravijo, da naša doba velikim izumom ni prijazna. To vse pa ne bo držalo. Kdor ima bistro glavo in seveda tudi srečo, že še vedno zmore kak izum, ki mu ne prinese le slave, temveč tudi denar, zlasti se tako dogaja v Ameriki.

Tak mož, ki si bo s svojim izumom nabral precej denarja, je ameriški industrijec Jonas D. Hutchinson v Čikagi, kateri je v svoji tovarni izdeloval gramofonske plošče. Njegova tovarna gramofonskih plošč pa ni bila niti sloveča niti velika, tako da se je mož trdo boril za svoj obstanek. Zdaj pa, ko se mu je posrečila nova iznajdba, utegne kmalu postati velika in ugledna firma.

Hutchinson je namreč dognal, da je na svetu še vedno dosti ljudi, ki imajo veliko veselje s komorno glasbo. Toda komorni koncert organizirati, to je dandanes velika težava. Če bi goslar rad napravil kak komorni koncert, mora med svojimi znanci in prijatelji iskati ljudi, ki znajo dobro igrati na klavir, iskati mora dobrega čelista, dobrega bračista. Ko je vse te in take umetnike zbral, jih mora povabiti kam v kak salon, kjer potem zvečer ob čaju in pecivu godejo. Take prijatelje najti pa je težavna zadeva. Zlasti težko je dobiti dobrega čelista. Če patega ni, tudi ni koncerta.

S tem dejstvom je računal Američan Hutchinson. Na gramofonske plošče je posnel znane in priljubljene komorne skladbe, pri čemer pa je vedno izpustil zdaj ta zdaj drugi inštrument. Če torej kak goslar želi igrati kako komorno skladbo, na primer Chopinovo sonato v kvartetu, si pač kupi tisto gramofonsko ploščo, ki pa ji manjka violinska partija. Mož ploščo navije, na plošči začno igrati čelo, klavir in brač, goslar sam pa jih spremlja s svojo violino. Razume se, da so na plošče posneti najboljši godci, kar jih premore Amerika. Tako lahko samo eden s pomočjo gramofonske plošče prireja komorni koncert, kar je v Ameriki vzbudilo veliko pozornost in navdušenje.

Kakor se zdi, je v Ameriki za komorno glasbo vkljub boksu in kriminalnemu filmu še vedno dosti prijateljev lepe komorne glasbe. Firma Hutchinson namreč zdaj od vseh strani dobiva toliko naročil za svoje nepopolne gramofonske plošče, da morajo delavci že čez uro delati, če naj tovarna ustreže vsem naročilom. Bančno imetje te tovarne raste vsak dan vedno bolj. Na tisoče tihih glasbenikov, ki sicer v javnosti niso nastopali, blagruje zdaj gospoda Hutchinsona, ki je prišel na to srečno misel, da morejo zdaj sami uživati lepoto komorne glasbe ter sami pri njej sodelovati.

Paul Claudel: Križev pot

XI. postaja.

Zdaj Bog ni več z nami. Zdaj je nad zemljó.
Trope psov kot jelena za vrat Ga zgrabile so.
Končno si prišel! Zdaj z nami si, Gospod, v resnici!
Sedli so na Te, kleče Ti na prsnici.
Ta roka, ki jo rabelj zvija, je desnica Vsemogočnega.
Zvezali so Jagnjetu noge, privezali so Povsodpričujočega.
S pisalom zaznamujejo na križu Njegovo višino in razpetino.
In ko bo žeblje naše okusil, Njegovo videli podobo bomo raz višino.
Večni Sin, ki Ti neskončnost Tvoja je edina meja,
Zdaj je med nami strnjena na ta ozek prostor in utešena je Tvoja žeja!
Elija, glej, nad mrtvega se sklanja Sina,
Tu je prestol Davidov in Salomona veličina,
Glej posteljo ljubezni naše s Tabo, mogočno in trdó!
Bogu se prilagoditi naši meri je težkó.
Napenjajo Ga, trza se, kriči na pol razbičano teló,
Napet je kot stiskalnica, zmaličen je strašnó.
Da bi besed prerokovih za lež ne imeli:
»Prebodli so moje roké in nogé. Vse moje kosti so prešteli.«

Vjet si, Gospod, in nam več ne zbežiš.
Za roké in nogé pribit si na križ.
Na nebu s krivovercem in neumnežem iskati nimam jaz nič več.
Dovolj zame je Bog, na štirih žebljih viseč.

Gospodarstvo

Borze

Dne 25. marca.

Denar

Nemška marka 17.72—17.92

Ameriški dolar 55.—

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 41.089.178; na belgrajski 41.950.000 din, od tega 321.320 in 2.250.485 mark, 306.456 švic. frankov in 404 dolarje. V efektih je bilo prometa na belgrajski borzi 663.000 din.

Zagreb — Zasebni kliring:

Solun 100 drahem . . . . . 37.50 denar

Belgrad — Zasebni kliring:

Solun 100 drahem . . . . . 37.15—37.85

Curih. Belgrad 10, Pariz 9.20, London 17.375, Newyork 431, Bruselj 69, Milan 21.70, Madrid 39.50, Amsterdam 229, Berlin 172.50, Stockholm 102.725, Oslo 98.50, Kopenhagen 83.50, Sofija 4.25, Lisabon 17.275, Budimpešta 85.5, Atene 3, Carigrad 3.375, Bukarešta 2, Helsingfors 8.75, Buenos Aires 99.5.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Zagrebu 477.50—478
v Belgradu 478 denar

Zagreb. Državni papirji: 7% invs. pos. 101 blago, agrarji 56 denar, vojna škoda promptna 477.50—478 (477.50), begl. obv. 85—86, dalm. agrarji 79.75—80 (79.75), 6% šum. obv. 79 denar, 4% sev. agrarji 56 denar, 8% Bler. pos. 104 denar, 7% Bler. pos. 101 blago, 7% stab. pos. 85—86, 7% pos. DHB 101 blago. — Delnice: PAB 205 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 100 denar, vojna škoda promptna 478 denar, begl. obv. 85 denar (85.25), dalm. agrarji 79.75 denar, 6% šum. obv. 79.75 denar, 4% sev. agrarji 56.50 denar, 7% Bler. pos. 100 denar (100), 7% pos. DHB 102 denar, 7% stab. pos. 112 denar. — Delnice: Narodna banka (6450), PAB 211 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Oves: bač., srem., slav. 410—415. Tendenca nespremenjena.

Sombor. Praznik.

13 *Jules Verne:*

Lov na meteor

»Napram višini in vidnemu razmerju meteorja, mora znašati njegov premer pet sto metrov, kot so dozdaj že določili. Niso pa še dognali njegove prirode. Njegova zelo močna svetloba prihaja najbrž od trenja z ozračjem, čeprav je njegova gostota v tej višini zelo majhna. Da ni morda ta meteor le gruča plinskih materij? Morda pa sestoji iz trdnega jedra, obdanega s sončnimi žarki. Če sodimo po hitrosti in velikosti, nima ta meteor na sebi nič nenavadnga. Njegova edina posebnost je, da hiti po določeni poti. V kolikem času pride okoli zemlje? Tega nam zvezdoslovci ne bi mogli nikoli povedati, ko bi ne bilo naših slavnih meščanov, gospodov Forsytea in Haddlesona, ki jima pripada slava tega odkritja.«

V vsem tem poročilu ni bilo nič posebnega, zato so se ljudje malo brigali zanj. Le Westonci so skrbeli, da so zvedeli vse, kar se je tikalo tega meteorja. Toda tudi oni bi se bili nehali zanimati za ta kozmični dogodek, ki ga je Punch imenoval komičnega, ko bi ne bili časopisi po malem izdali, da Forsyte in Haddleson tekmujeta za to odkritje. To je bil povod, da so se v mestu jeli prepirati in se deliti na dva tabora.

Medtem se je bližal dan poroke, toda zaročenca sta bita v vedno večjih skrbeh. Bala sta se, da se ne bi zvezdogleda odkrito zasovražila, zakaj znano je bilo, da se je Forsyte srdil na doktorja in iskal prilike, da bi mu jo zagodel.

Nebo je bilo jasno in ozračje čisto. Prilike za opazovanje so bile torej ugodne in oba zvezdogleda sta zato lahko vsak dan videla meteor, ki se je pojavljal vsak dan na določenem mestu. Tja sta usmerjala svoje daljnoglede.

Požirala sta ga z očmi in ga imenovala vsak po svoje, meter Forsyte ali meteor Haddleson. Bil je njuno dete, meso njunega mesa. Pripadal jima je kot delo svojemu stvaritelju. Svoja opazovanja in sklepe sta vestno sporočala zvezdarnam in nista pri tem pozabila opomniti, da hočeta prvenstvo odkritja.

Njuna mirna borba pa ju ni več zadovoljila. Premalo jima je bilo, da sta med sabo prekinila diplomatske odnose, hotela sta odprto bitko in javno objavljeno vojno.

Nekega dne je izšla v Weston Standardu kratka vest, ki jo je bil napisal Dean Forsyte. Govoril je, da imajo neki znani ljudje res preveč dobre oči, da vidijo skozi tuja očala to, kar so drugi že videli.

Takoj drugi dan je prinašal Weston Evening odgovor na to. Dejal je, da so daljnogledi, čijih objektivi so brezdvomno zelo slabo obrisani in imajo zato male pege, ki jih ni treba smatrati kot meteorje.

Istočasno je prinesel Punch karikaturo obeh nasprotnikov z dolgimi krili, ko hitita, da bi ujela meteor, predstavljan kot glava, ki jima kaže jezik.

Doslej nasprotnika še nista imela prilike, da bi se vmešala v vprašanje zakona, ki je bil zaradi teh ujedljivih člankov iz dneva v dan bolj ogrožen. Vendar je bilo še znano, da se bosta Francis in Jane na določen dan zvezala.

»z zlato vrvjo,
ki prestane šele ob smrti,«
kot pravi neka bretonska pesem.

Noben važen dogodek se ni dogodil zadnje dni aprila. To pa položaja ni izboljšalo. Pri kosilu so pri Haddlesonovih molčali in Lou, ki po materini odredbi ni smela govoriti, se je jezila, da ne sme povedati to, kar bi rada. Tudi Jane ni skrivala svoje žalosti, ki je pa doktor ni hotel opaziti. Francisa ni bilo več na kosilo, kot je to delal prej, ampak je prišel le na kratek obisk v času, ko je bil doktor v stolpu.

Mica se je huda jezila in če jo je Forsyte kaj vprašal, je odgovorila tako suho, kot je bilo takrat vreme. Navadno pa je gospodar molčal.

Samo nekoč, ko je vstal, je dejal nečaku:

»Ali greš h Haddlesonovim?«

Francis je odločno potrdil.

»Zakaj bi ne šel?« se je vmešala Mica.

»Ne govorim z vami, Mica«, je zamrmral.

»Toda jaz z vami, gospod.«

Gospodar je skomignil z rameni in se obrnil k Francisu.

»Odgovoril sem vam«, je dejal ta. »Vsak dan hodim tja.«

»Navzlic vsemu temu, kar mi je doktor storil!« je vzkliknil zvezdogled.

»Kaj pa vam je storil?«

»Dopustil si je odkriti . . .«

»Kar ste vi odkrili in kar je lahko ves svet odkril. O čem pa govorimo? O meteorju, kakršnih na tisoče drvi nad Westonom.«

»Samo čas zapravljaš, moj dragi«, se je vmešala Mica. »Tvoj stric se je zatelebal v ta kamen, ki ni vreden več kot kamen na cesti.«

Tako je dejala Mica in gospodar, ki so ga te besede morale razjeziti, je dejal mirno:

»Francis, prepovedujem ti iti k Haddlesonovim.«

»Stric, žal mi je, da vas ne morem slušati«, je dejal Francis in se trudil, da bi ostal miren, »toda šel bom.«

»Da, šel bo«, je dejala Mica, »čeprav ga razsekate na kose.«

Zvezdogled se ni oziral na njene besede.

»Ostaneš torej pri tem sklepu?« je vprašal nečaka.

»Ostanem, stric«.

»In se hočeš poročiti s hčerjo onega lopova?«

»Hočem. Nič me ne odvrne od tega.«

»To bomo videli.«

Po teh besedah, ki so pokazale, da je nasproten temu zakonu, je gospodar odšel na stolp in zaloputnil z vrati.

Francis je trdno sklenil, da bo šel k svoji zaročenki. Zbal pa se je, da mu doktor ne bi zabranil dostopa v hišo. Saj je moral pričakovati od prijateljev, ki ju je trapila zavist, le najgrše misli.

Ali je mogel pameten človek zaradi meteorja nasprotovati poroki? Saj je bilo nujno, da prisostvujeta svatbi. Lahko bi bili brez njiju, glavno, da odobrita, ali da vsaj doktor odobri, zakaj če je Francis le nečak svojega strica, je bila Jane vendarle hči in se ni mogla poročiti proti očetovi volji. Če bi se torej nasprotnika hotela boriti, bi to prečastitega O' Garta to ne bi oviralo, da ne bi izvršil poroke.

Kot da se te optimistične razlage potrjujejo, se položaj nekaj dni ni nič izpremenil. Vreme je bilo lepo in nebo še ni bilo nikoli tako jasno, kot tiste dni. Razen malo jutranje in večerne megle ni niti najmanjša para motila čistote ozračja, sredi katerega se je meteor redno prikazoval.

Zvezdogleda sta strmela v meteor, ga požirala z očmi, razprostirala rok, kot bi ga hotela objeti in ga vdihavala s polnimi pljuči. Bolje bi bilo, da bi se meteor skrival pred njima, zakaj čim sta ga zagledala, sta prihajala v vedno večji zanos. Mica pa je slednji večer, preden je šla počivat, grozila nebu s pestjo. Grožnja je bila zaman, zakaj meteor je neovirano vlekel svojo svetlo progo po nebu.

Stvar pa je oteževalo neprestano poseganje ljudi v to zadevo. Časopisi so branili in hvalili enega in drugega. Nihče ni bil več ravnodušen. Čeprav vprašanje prvenstva ni bilo nujno, so se vendar vsi trudili, da bi ga rešili. Iz obeh stolpov so prihajali v redništvo listov ostri članki, ki so spor vedno bolj pazletali. Po mestu so govorili, da bodo priredili posebna zborovanja, kjer bi naj odločali o tem. Če sodimo po plahem značaju državljanov svobodne Amerike, si lahko predstavljamo, kakšne govore so nameravali imeti.

Zvezdogleda sta se grdila po časopisih in prednašala na dan stvari, ki so ju kazale v čisto novi luči. Niti najmanjše napake na nasprotniku nista prezrla. To stanje je postajalo dan za dnem nevarnejše.

Grazia Deledda: 20

Marianna Sirca

Sardinska povest.

»Marianna! Tu sem torej!«

Stresel je z glavo, kot da bi hotel pregnati vso vlago, a tudi, da ji je nemo potrdil: »Da, prav jaz sem!« S svojima mrzlima rokama je segel po njenih rokah. Gledala sta se, ne da bi spregovorila. Marianna se je tresla, njene noge so se pripogibale. Zdelo se ji je, da ji hoče z očmi prodreti v dušo in da se njiju roke ne smejo več razkleniti. V njegovi bližini se je njena volja in sleherna želja zrušila v nič, takò kot se je sneg, ki ga je prinesel od zunaj, topil pred plamenom na ognjišču.

•

Ni le spustil, stopil je le za korak nazaj, da bi jo bolje videl; nato je pogledal proti veži in se tiho zasmejal:

»Teta Fidè poreče, da so to noč vstopili roparji«.

Zadostovale so te besede, da se je Marianna skušala obvladati.

»Gospodinja sem jaz in ne ona,« je rekla resno ter skušala osvoboditi roke. »Pustite me, Simone! Povej mi rajši, kaj si mi prinesel? Pusti me!« je ponovila glasneje in se mu odmaknila, kajti čutila ga je takò blizu, da ji je njegova sapa prodirala v usta.

»Kaj sem ti prinesel? Glej, kaj sem ti prinesel!« in iz torbe je izvlekel zavoj, še ves vlažen od krvi. »Nikdar ne misli, da je ta prašiček ukraden. Divji prašiček!«

Marianna je pogledala z viška, toda hvaležno ginjena. Mali dar, ki je prihajal iz odkritosrčnega srca, se ji je zdel dar dečka in ji je zbudil občutek mehkobe in sočutja.

Simone je pri ognjišču odvijal krvavi omot. Divji prašiček z rdečo kožo in z iztrebljenim drobom je bil napolnjen z mirtinim listjem. Zdelo se je, da hoče s svojimi belimi zobki v odprtih ustih ugrizniti tistega, ki mu je vzel življenje.

Marianna je vzela okrvavljeno cunjo, v katero je bil zavit prašiček in jo položila na mizo; obrisala si je nato okrvavljene prste in se vsedla blizu ognja; namignila je Simonu, naj sede blizu nje.

»Hvala ti,« je rekla z mirnim glasom ter prekrižale roke. »Sedi, Simone! Ali si bil pri svoji materi?«

»Da, bil sem. Gre na slabše in moje sestre mi niso niti dovolile, da bi vstopil k njej. Da, bil sem,« je dostavil nekoliko boječe, lovil njeno rokò, ki pa jo ona ni hotela dati, ter ji brisal še okrvavljen prst.

Molčala sta in nista se več gledala; imela sta iste misli. Marianna je spregovorila prva. Pustila mu je roko in tiho vprašala:

»Ali si povedal svoji materi, da prideš semkaj?«

»Povedal, sem ji, Marianna«.

»Prav si storil, Simone! In kaj je rekla?«

»Priporočila mi je, naj ti ne storim nič žalega. In to je, Marianna: jaz pazim na svojo vest. Radi tega nisem prej prišel, Marianna, poslušaj me z vero dobre krščanke: Bojim se, da bi ti napravil kaj žalega! Tudi moj tovariš me opominja In vendar... in vendar, nisem se mogel premagati, da bi te ne videl... Ali si me pričakovala?«

Marianna je obmolknila. Občutila je, kakò se ji širi srce in v grlu jo tišči vozel, še nikdar se ji ni zdela resnica takò jasna kot v tistem trenutku, ko se je predala sanjam. Vedela je, da sta njena in Simonova usoda odvisni od njene besede, ki bi jo najrajši ne izrekla. Ni pa mogla lagati.

»Da, pričakovala sem te.«

In naglo je potegnila roko iz njegove ter se upognila, kot pod težo svoje odgovornosti. On se ji je zdel ves drugačen; dvignil se je in se ozrl z bleščečimi se očmi.

Ti si me pričakovala, Marianna. Torej sem prav storil, da sem prišel. Kaj sedaj?«

Odgovorila je s kretnjo, ki je izražala negotovost.

»Sedaj sva tukaj... skupaj...!

»Skupaj...« je ponovil. V tretje sta molčala, kot bi bila daleč narazen in bi se ne imela kaj povedati.

»Skupaj!« je s sklonjeno glavo mislil Simone, ponižan je radi svoje nemoči. Kaj mi pomaga, če sva v neposredni bližini, a če se je ne smem dotakniti! Po kaj sem prišel?

»Skupaj!« je pomislila ona ter otrpnila v svojem ponosu. »Saj je brez pomena, da sem ga toliko pričakovala: brez pomena je, da je prišel, če me ne ljubi z isto ljubeznijo, kot ljubim jaz njega.«

Pa niti ona ni vedela, kakšna je bila ta ljubezen. Med njo in Simonom je zamogla biti le ena ljubezen: tista, ki izvira iz bolečine in ki narekuje brezupno pozabljenje. Čakala je mesece in mesece, dolgo je hodil, predno je prišel do nje. In vendar je brezuspešna vsa njegova dolga pot, brezuspešno vse njeno čakanje.

»Kaj si delal ves ta čas, ko se nisva videla?« je končno vprašala.

Zdelo se je, da se Simone obotavlja in da je nezaupen; potem se je posmejal:

»Kaj sem delal? Dobro, povedal ti bom vse. Poslušaj me!«

Pripovedoval ji je dogodek v selu, in kako je preživel ostali čas s tovarišem, ko sta bila skoro vedno skrita v zavetišču kot dva puščavnika. Hranila sta se od malih tatvin, se prepirala za malenkosti ter skupaj pela in se smejala... Proti jeseni je Costantin zbolel. Šel je bil namreč molit h cerkvici na vrh gore, a zdelo se mu je, da ga nekdo zasleduje. Zato je tekel po gozdu, kot preganjan jelen. Da bi ne izdal mene, svojega tovariša, se ni vrnil v zavetišče, ter prebil noč in naslednji dan v neki luknji v dolini, ki se razteza proti Olzai.

»Po treh dnevih se je vrnil, bled kot mrlič; imel je visoko mrzlico in pljučnico in vedno je pravil, da bo zbežal Tedaj sem ga položil na tople kože in zanetil ogenj na eni in drugi strani; osem dni sem sedel ob njegovi postelji. Potil sem se z njim, in Bog mi pomagaj, blêdel sem z njim Vedno se mi je zdelo, da beži in jaz za njim. In ko mu je šlo na bolje, sem šel k njegovi materi; prišla je z menoj in ostala z nama tri dni. To ga je ozdravilo. Nekega dne v novembru, približno pred petimi tedni, je prišel k nam Bantine Fera.«

To ime je zgovoril s tihim, skoro pobožnim glasom, a tudi s strahom in z ničemurnostjo. Naglo je dvignil oči k Marianni, da bi opazil, kakšen vtis so nanjo napravile njegove besede. Marianna je poslušala mirno, držeč obraz med dlanmi. Ime Bantine Fera se ji ni zdelo več strašnejše od imena Costantino Moro; oba sta zbudila v njenem srcu le malo sence. In Simone se je čutil užaljenega.

»Ali ti veš, kdò je Bantino? Je pogumen; če je potrebno, tudi divji. Ima me rad, kot brata. Zato je prišel k meni... Iskal me je že vdrugič.«

Mahoma je utihnil. Ker ni razumela Marianna važnosti prihoda Bantine Fera v zavetišče, je bilo potrebno, govoriti o posledicah. A bil je tudi temen občutek nezaupanja, ki mu ni dovolil, da govori. Zatò je pripovedoval o drugih majhnih dogodkih; toda večkrat je ponovil ime svojega tovariša.

Marianna je poslušala s sklonjeno glavo. Ko je končal, je dvignila oči. Njen pogled je izražal toliko žalosti in resnosti, da je Simonov obraz potemnel.

»Nisi zadovoljna?«

Od Balkana do Rodopskega gorovja

Donava se je otresla ledenega oklepa in zopet se vale umazani, rjavi valovi proti Črnemu morju. Široka je Donava in na obeh bregovih Donave se razprostirata planjavi, ki sta silno enolični, samo široke vitke breze se sklanjajo proti zadnjim močvirnim mlakam, ki se praznijo in v ozkih potokih odtekajo v Donavo. Ker ni nikjer mostov čez to veliko in presežno reko, so v zadnjih tednih zgradili ogromne in dolge pontonske mostove čez njo, da bi povezali ti obrežji, ki sta si bili navadno zelo sovražni.

Bolgarija se deli v dvoje rečnih področij, obe področji pa delita zopet dve glavni pogorji. Eno pogorje nosi ime Balkan in ima po njem ime ves Balkanski polotok, drugo gorovje pa se imenuje Roposko gorovje. Severni del pripada danavskemu porečju, južni Rodopski del pa področju reke Marice. Donava se izliva v Črno morje, Marica pa v Egejsko morje. Med Balkanom in Rodopskim gorovjem pa leži lepa in rodovitna dežela, pravi raj za kmečkega gospodarja. Vsa dolina reke Marice pa je pravi raj v najbolj primitivnem kulturnem stanju in lahko se reče, da je ta del Bolgarije — vrt Evrope. Odtod se odvaža rožno olje v vse dele sveta in božanski je pogled tik pred žetvijo, ko je vsa dežela v najlepšem cvetju in naravnem sijaju. Tedaj se razširja nad to dežlo tak vonj, da jemlje človeku sapo. Kazanlik je mesto, ki ga poznajo v vseh strokovnih krogih na svetu in to majhno mesto je središče trgovine z rožami in rožnim oljem. Kazanlik je glavno mesto te ročne svetovne trgovine z rožami in rožnim oljem. Kazanlik je glavno mesto te rožne svetovne trgovine, dočim je upravno glavno mesto tega predela Plovdiv, predel pa se v bolgarskem upravnem življenju imenuje Vzhodna Rumelija.

Na jugu pa se Roposko gorovje dviga silno strmo v nebo. To gorovje je brez naravnih prehodov, dosega višino 2500 m, gorovje je razsekano in polno prepadov, ni pogozdeno. So so Turki v prejšnjih stoletjih posekali na tem gorovju ves les za svoje ladje, tega gorovja poslej ni bilo mogoče več pogozditi. Prav na grebenu tega gorovja pa se vleče grška meja in s tega grebena je prav lahko braniti prehode proti vsakomur, ki prihaja s severa. Ker je v tem gorovju izredno mnogo samostanov, ga imenuje tudi Hagion Oros ali sveto gorovje. Lahno pa se vlega to gorovje proti Egejskemu morju, toda na zahod prehaja to gorovje v gorati obliki v Macedonijo, na vzhod pa v isti obliki v Tracijo. Po teh pobočjih pa se vlegajo najslavnejša tobačna polja v Evropi, kajti ta tobak ki raste tod, je najboljši na svetu in ima najžlahtnejši »aroma«. Najbolj znane vrste tega tobaka so Xanthi, Drama in Kavala. Marica opravi obsežno pot okoli tega ozemlja in se pri Dedeagaču sprosti v Egejsko morje. Pristanišče Dedeagač je bilo nekoč bolgarsko, toda Bolgari so ga izgubili več zaradi igre svoje diplomacije ko pa zaradi sposobnosti svoje vojske. Kadar se prodaja tobak, tedaj ožive vasi na tem področju — na žalost se zgodi to samo enkrat na leto. Tedaj pridejo ta tobak kupovat z vseh strani sveta, zlasti kadar v Evropi ni vojne. Tod žive Bolgari, samo ob obali so se naselili Grki. Težko bo z modernim orožjem priti čez Rodopsko gorovje. Tod še živi prepričanje, da se lahko skaže v tem gorovju samo osebno junaštvo in spretnost.

Edino pripravno pristanišče v tem delu ob Egejskem morju je Kavala. Nedaleč odtod so razvaline antičnega grškega mesta Abdera. Prebivalstvo pa ni dobrem glasu in ga imajo za zelo nenadarjenega in je zelo neizobraženo. Dasi je bilo že v starih časih zelo hrabro in spretno za boj, je vedno podleglo zaradi diplomatske podrejenosti in neizkušenosti. Toda na teh tleh se je rodil velik filozof in sicer Protagoras, sofist, ki je izrekel značilno geslo: »Človek je merilo vsega, kar je!« Po njegovem je samo človek razsodnik in središče vsega, kar je in samo on odreja potek dogodkov. Človek se v svojem bistvu ne da siliti nikomur in razvija življenje tako, kakor mu to dovoljujeta Bog in narava. Toda zgodovina je že zaprla knjigo nad tem velikim filozofom in njegovim naukom, ostal je v novi dobi nov rod, ki skuša po svoje urediti življenje na tem bogatem, pa tako neizrabljenem in nepristopnem delu sveta.

ŠPORT

Mladika : Slavija 7 : 0

Po dosti boljši igri je Mladika danes zmagala nad Slavijo s 7:0. Največ golov je dal Trškan.

Nekaj kratkih športnih vesti

Pri kolesarski dirki »Treh ur« v pariškem zimskem dirkališču sta zmagala Ignat-Goujon in sicer s 139.8 km.

Dne 18. maja bo odprta v Helsinkiju olimpijska kolesarska dirkalna proga, ki so jo gradili nalašč za olimpijado.

V Saragossi v Španiji so profesionalni boksarji priredili dve tekmi za prvenstvo: boj za državno prvenstvo v lahki kategoriji in v kategoriji bantam. V lahki kategoriji je zmagal Pepe Martin nad Huerto, ki je moral v četrti rundi odstopiti. V kategoriji bantam pa se je Yaro vdal Soriji, dosedanjemu prvaku, že v tretji rundi.

Gene Tunney spet v ospredju. Amerikanec Gene Tunney, ki se je kot nepremagani svetovni boksarski prvak umaknil iz boksarskega športa ter je pozneje zavzemal razna visoka mesta, je bil imenovan za poročnika-commanderja. Istočasno pa mu je bila poverjena tudi funkcija šefa telesne vzgoje in vodstvo nad tremi vežbališči, Pensacola in Jacksonville (Florida) ter Corpus Christi (Texas).

Smuške tekme v Arlbergu so kakor vsako leto tudi letos zbrale elito nemških smučarjev. Pri damah je v **smuku** zmagala Proxaulova v 4.28, druga pa je bila v 4.28.2 Fischerjeva. Pri moških je zmagal J. Jennewein v 3,34.8. Drugi je bil Engelbert Haider v 3,40.8, tretji Willy Walch v 3,41,2, četrti pa Helmuth Lantschner v 3,45, 6. V **slalomu** je pri moških zmagal v slalomu nepremagljivi mladi pritlikacev Engelbert (»Engele«) Haider v 125.1 sek. Pred Seerom (126.9 sek.) in J. Jenneweinom ((129.1 sek.). Pri damah je zmagala R. Proxaulova v 144.6 sek. V alpski kombinaciji je prvo mesto zasedel qosef Jennewein pred Engelbertom Haiderjem, pri damah pa Rosemarie Proxauf.

V spomin na nekdanjega nemškega prvaka v smuških skokih, Franca Haslbergerja so bile v nedeljo v Winklu spominske skakalne tekme. Zmagal je Avstrijec Gregor Höll (63 m, 63 m) pred Aschenwaldom (58 m, 54 m) in in Francom Mairom (57 m, 58 m).

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; tenitovanjski oglasi 1 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska. 1 mm visoka petitna vrstica po 1 din. - Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe

Dobe:

Zanesljive poverjenike
za Ljubljano, Maribor, Celje in druge večje kraje dravske banovine — sprejme zavarovalnica »Sava«, Ljubljana, Sv. Petra 2.

Vajenci

15 let star fant
z eno gimnazijo, gre v trgovino z mes. blagom za vajenca z vso oskrbo. Naslov: I. Romih, Zagorje pri Kozjem.

Prodamo

Puh in perje
za trgovce, razpošilja po najnižjih dnevnih cenah Wolkenstein Adolf, Sombor, Dunavska banovina. Zahtevajte vzorce.

Kovčegi, ročne torbice,
aktovke, listnice, denarnice, nogometne žoge, nahrbtniki, gamaše, nagobčniki za pse itd. — Vse v veliki izbiri priporoča KRAVOS Maribor, Aleksandrova 13

Šivalni stroji

Krojaški šivalni stroj
zaradi smrti naprodaj. - Prim., Ljubljana, Lampetova ulica 13.

Glasba

Trobento B in A
(ne jazz) kupim do 600 din. Dolničar, Nova knjigovezница, Gosposvetska cesta 13 - Kolizej.

Posestva

»REALITETA«
posestna posredovalnica v Ljubljani je samo v PREŠERNOVI ULICI 54 Nasproti glavne pošte Telefon 44 - 20

Krasno posestvo
z vpeljano trgovino in hotelom, vse v najboljšem stanju, naprodaj za dva do tri milijone. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Savinjska dolina« 4115.

Kupujte pri naših inserentih

Kupimo
VSAKOVRSTNO
ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDE SAFIRJE RUBINE
BISERE I.T.D. STARINSKE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIH CENAH
STARA TVRDKA
Jos. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLON

Buteljke
kupuje po najvišji ceni Medarna, Ljubljana, Zidovska ulica 6.

Stroji

STROJNO PODJETJE
ING. BORŠTNAR
LJUBLJANA, SV. JERNEJA ŠT. 18
IZDELUJE
VODNE TURBINE
ŽAGE, MLINE, TRANSMISIJE, DVIGALA ITD.

Ali ste že naročeni na Slovenca ?

Vsak naročnik zavarovan

Otroški kotiček:

Carična Vesna

53.

»Kaj sem se spomnila,« je dejala Vesna po kratkem odmoru. »Ti si moja last, jaz ti dam svobodo. Pojdi, svoboden si, le včasih se malo spomni na nesrečno Vesno. Kozlič je od veselja poljubil carično in se zahvaljujoč poslovil.

54.

Žalostna se je Vesna poslovila od groba svoje mamice.

»Hudo mi je, mamica, zelo hudo, rada bi umrla,« je tožila carična in prosila pomoči.

Mreže za postelje dobite najceneje v Komenskega ulici St. 34 Izdelovanje postelnih žičnih vložkov.

KONRAD GOLOGRANC
mestni stavbenik v Celju
MARIBORSKA 30
Prevzema in izvršuje vsakovrstne privatne, javne in industrijske zgradbe solidno in poceni. Sodnijsko zaprisežen cenilec. Daje tehnične nasvete in pojasnila.

✚ Umrla nam je dne 25. marca 1941 ob 2. v 34. letu starosti, naša dobra, ljubljena hčerka, sestra, teta in svakinja, gospodična

ANGELA DELEJA

Pogreb blage pokojnice bo v četrtek, 27. marca 1941 ob 16 z Žal. kapela sv. Krištofa, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Skoplje, Trnica, dne 26. marca 1941.

Dragotina, mama; Zdravko, brat;
Dragica, Nataša, sestri - in ostalo sorodstvo

Razno

Monograme za robce
in perilo, gumbe, gumbnice, entel, ažur, predtisk izvršimo takoj. Tamburiranje oblek, vezenje perila.
Matek & Mikeš
Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union

Lisice strojimo
barvamo in prvovrstno izdelamo. — Krznarstvo L. Rot, Ljubljana, Mestni trg 5.

Previdena s tolažili sv. vere mi je umrla moja ljuba soproga

OLGA VALES

Pogreb bo dne 26. marca 1941 ob 3 popoldne na Mirogoj v Zagrebu.

Zagreb, Eden, Maribor, Gaberje, dne 24. marca 1941.

ALFONZ VALES, prof. v p., soprog; inž. ALFONZ, sin in ostalo sorodstvo

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: Inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič

Najnovejša poročila

Ribbentropov govor

Nadaljevanje (glej 1. stran)

Voditelj rajha je pri doslednem izvajanju politike, za katero se je zavzemal od vsega začetka, vedno storil vse, kar je mogel, da bi se mu posrečilo prepričati Anglijo o potrebi revizije mirovnih pogodb in preureditve odnošajev po mirni poti. Kakor nam je znano, je ta politika povsem odgovarjala tudi naziranjem najpristojnejših krogov v Jugoslaviji, ki so v izbruhu vojne med Nemčijo in Anglije videli evropsko nesrečo in ki so se zaradi tega prav tako zaman zavzemali za prijateljske odnošaje med državami. Zaman, ker je angleška napoved vojne od 3. septembra 1939 naredila konec omenjeni politiki voditelja rajha. Pred zgodovino krivda za takšno stvarno stanje pade izključno na Anglijo. Anglija sama pa je šele komaj pet dni bila na čistem o posledicah te svoje vojne napovedi. Zdi se, da so tam še vedno živeli v takšnem pojmovanju odnošajev, kakršno je vladalo za časa svetovne vojne. Morda so verovali, da bodo tudi zdaj, kakor nekoč, mogli premagati Nemčijo, poslužujoč se posebne metode in s tem, da mobilizirajo ves svet proti njej. Redko kdaj se je v zgodovini kaka država tako strašno zmotila, kajti čim je bilo jasno, kaj Anglija želi, je Nemčija prešla k dejanjem in se pripravila za upravičeno samoobrambo. Toda Anglija, katere oblastniki so brez vsakega razloga zakrivili sedanjo vojno, se je morala od samega začetka truditi, da potiska v vojno druge narode, ki jih je priganjala k temu, da krvave za angleške koristi, vedno znova pa se še prizadeva, da bi spravila še nadaljnje države v službo svojega vojskovanja. Nemčija je vedno smatrala za svoj najvzvišenejši cilj vojno omejiti. Zaradi tega Nemčija dosedaj ni prosila nobene druge države, da bi ji dajala vojaško pomoč v boju z Anglijo. Zato pa je nasprotno interes Nemčije in interes držav, združenih v trojni zvezi, 1. da se prepreči vsaka nadaljnja razširitev vojne, kar bi rada Anglija; 2. da se ustvarijo potrebni predpogoji, da bi se novi mir v Evropi in na Daljnem vzhodu končno že enkrat prilagodil interesom teh narodov, ki so voljni in odločeni v bodoče med seboj živeti v miru in prijateljstvu ter 3. da se predvsem ustvari trajen mir in da se kaki državi ne bo posrečilo uprizoriti novih vojn, izigravajoč evropske države vedno znova drugo proti drugi in ogrožajoč s tem ne samo mir, ampak tudi blagostanje vseh evropskih narodov. Zaradi tega so danes države, podpisnice trojnega pakta, zbrane v duhu te vzajemnosti, da bi predvsem preprečile vsak nadaljnji poskus razširjanja vojne. Ne bo drugače niti na Daljnem vzhodu. Cilj držav, ki so podpisale trojno zvezo, mora biti v tem, da se bodo prizadevale, da se porodi takšna Evropa in takšen Daljni vzhod, v katerem se bodo vse te države, proste tujih vplivov in tujih spletk, mogle zaživeti lastno narodno in kulturno življenje in tako popeljati svoje narode na pot dolgotrajnega miru in s tem na pot srečne gospodarske bodočnosti.

Posledice tega stanja — o tem smo prepričani — bodo posebno blagodejne za Balkan, ki je bil dozdaj pozorišče tujih vplivov in je zaradi tega prevečkrat postal ognjišče velikih evropskih obračunavanj. Nemčija — to tukaj svečano izjavljam — nima v teh področjih niti ozemeljskih niti političnih interesov. Trenutno ima samo ta edini cilj, da ne dopusti, da bi se tega področja polastila kaka tuja država z namenom, da bi tu dobila možnost za razširjenje evropske vojne. Končni cilj pa bo Nemčiji samo in edino v tem, da bo Nemčiji samo in edino v tem, da bo pomagala pri ustvarjanju reda, ki bo na podlagi razumnih in pravičnih načel zagotovil mir na tem področju, toliko važnem za vso Evropo, mir, ki bo s tem dal zamaha gospodarskim možnostim, da bi tudi v splošnem interesu procvitale. Naravna in nujna posledica današnjega pristopa Jugoslavije berlinskemu paktu treh sil bo, da bo Jugoslavija po zaslugi nove ureditve v bodoči procvitajoči Evropi zavzela na Balkanu mesto, ki ji pripada. Zaradi tega čestitam jugoslovanskemu narodu in njegovi vladi tudi v imenu tu zbranih zastopnikov držav še enkrat naprisrčnejše, zlasti pa v imenu nemškega naroda in njegovega voditelja.

Nemški glas o dunajskem paktu

Berlin, 25. marca. AA. Nemška diplomatsko-politična korespondenca piše o današnjem pristopu Jugoslavije k trojnemu paktu in pravi, da vsi dobri Evropejci smatrajo to za nov korak na poti k evropski vzajemnosti. Članka pravi, da ta korak na eni strani odgovarja poti, ki so jo hodile države osi neodvisno od sedanje vojne proti Angliji, nadaljujoč politiko evropske obnove, na drugi strani pa stvarnemu političnemu smislu jugoslovanskega naroda in njegove vlade. Pisec članka izkazuje priznanje jugoslovanski politiki v času od svetovne vojne dalje ter pravi, da je bila kraljevina Jugoslavija z modrimi voditelji na čelu ena prvih držav, ki so pokazale pravilno razumevanje mogočega in nemogočega in so se zaradi tega pravočasno oddaljile od usodnih naziranj, ki jih je versajska pogodba smatrala kot neke neovrgljive dogme. Jugoslavija, ki je v dolgih in težkih bojih dosegla zadinjenje svojih narodov, je hitro prišla do pravilnega razumevanja teženj velikega sosednega nemškega naroda, ki je tudi delal na to, da se nacionalno zedini. Potem članka nadaljuje, da na drugi strani tudi Nemčija ni opustila ničesar, s čemer bi mogla biti na uslugo Jugoslaviji zaradi zboljšanja njenih odnošajev z ostalimi sosedi. Brez te razvojne dobe — stoji v tem članku — si v resnici ne bi bilo mogoče niti zamisliti današnjega diplomatskega akta.

Članka med drugim omenja tudi bivanje angleškega zunanjega ministra Edena na Bližnjem vzhodu ter poudarja, da se je z anglosaksonske strani izvajala neutrudljivo propaganda, ki je poveličevala pomen ameriškega zakona o podpiranju Anglije. Toda vse to — nadaljuje članka — ni moglo skaliti realnih pogledov odgovornih jugoslovanskih državnikov. V resnici se je tudi tu spet pokazala razlika v naziranjih, ki jih izpovedujejo glede prijateljev na eni strani države osi, na drugi strani pa nasprotniki teh držav, ki iščejo prijateljev. Medtem, ko je bilo v Angliji doslej že kar v navadi, da je zbirala okoli sebe čedalje večje število prijateljev, da bi jih uporabila kot pomožno vojsko v boju proti angleškim sovražnikom, se na celini vprav v tej vojni vidi dosti primerov takšnega žrtvovanja prijateljev. Politika držav osi pa se razvija v nasprotno smer in je daleč od tega, da bi svojim prijateljem grozila z lakoto, od trenutka ko se ti ne odzivajo več željam in zahtevam vojaške narave. Države osi si prizadevajo, da bi preprečile nadaljnjo razširitev vojne v Evropi in da jo po možnosti sploh preprečijo. Nemčija in Italija ne želita imeti poleg sebe bataljonov, sestavljenih iz tujih narodov, pač pa želita imeti poleg sebe narode, ki jih navdajajo isti vzori, narode, polne zaupanja v evropsko sodelovanje ter pripravljene pri tem tudi sodelovati. Zaradi tega Nemčija v duhu tega tovarištva med narodi v novi Evropi pozdravlja z iskreno dobrodošlico jugoslovansko kraljevino.

Nemški oddelki v Afriki čedal e močnejši

Berlin, 25. marca. Uradno poročajo, da so nemške čete v Libiji zavzele el Aghelo, najzapadnejšo točko, do katere so prodrle angleške čete v Libiji.

London, 25. marca. Angleški službeni krogi javljajo, da so Nemci v zadnjem času zelo okrepili svojo vojsko v Libiji posebno z motornimi in tankovskimi oddelki. Nemci pošiljajo svoja ojačenja v Libijo z ladjami in letali iz Sicilije. Zato mora armada generala Wavela s tem resno računati.

Šmarjeta

Na »Jutrov« članek z dne 21. t. m. pod zaglavjem »Elektrika in nova šola v Šmarjeti« glede udejstvovanja učiteljstva **izven** delovnih šolskih ur javlja Izobraževalno društvo tudi v imenu FO in DK v Šmarjeti, da je g. šol. upravitelj predsednik imenovanega društva in masker, gdč. učiteljici Ilčeva in Kavčičeva pa odbornice ter agilne delavke zlasti pri duševni in telesni vzgoji deklet in deklic v DK.

Maribor

m **Inšpekcija mariborske orožniške čete.** Novo imenovani poveljnik dravskega žandarmerijskega polka polkovnik Krešimir Pavelič je inšpiciral mariborsko četo.

m **Prosvetno društvo pri Sv. Magdaleni** ima v nedeljo 30. marca ob 11 dopoldne sestanek, na katerem predava dr. H. Lovrenčič o temi »Nekaj iz kriminalne kronike«.

m **Mestni preskrbovalni urad** sporoča: V razpredelbi za razdelitev živilskih nakaznic za mesec april je pomotoma izostala Vrtna ulica. Ta ulica ima svoje razdelišče v Deški ljudski šoli IV. v Gosposvetski ulici. Nakaznice za stanovalce te ulice se bodo izdajale 27. t. m.

m **Ne draginjske, marveč družinske doklade.** Včeraj smo poročali, da bodo odslej vsi delavci tovarne Hutter dobivali draginjske doklade za otroke. To poročilo popravljamo v toliko, da so delavci sedaj dobili stalne družinske doklade za otroke. Draginjske doklade so dobili že poprej.

m **Zaradi karambola s smrtnim izidom** sta se pred mariborskim sodiščem zagovarjala 19 letni trgovski pomočnik Albin Lah iz Prevalj in 33 letni krojaški mojster Anton Berneker iz Mežice. Obtožnica jima je očitala prestopek zoper varnost javnega prometa za ljudi, ker sta z nepreviden in nepravilno vožnjo zakrivila smrt Josipa Gutenbergerja. Lah je vozil tovorni avtomobil, Berneker pa motorno vozilo, na katerem je poleg njega sedel tudi Gutenberger. Na nekem ovinku na cesti med Žerjavom in Prevaljami sta v nočnem času trčili obe vozili. Pri trčenju sta z motornega kolesa padla Berneker in Gutenberger. Prvi se je sicer onesvestil, vendar ni dobil hujših poškodb, Gutenberger pa je na cesti obležal mrtev. Lah je bil obsojen na 10 mesecev zapora, Berneker pa na 2 meseca, oba pogojno za 2 leti.

m **S petimi zabodljaji v bolnišnico.** V mariborsko bolnišnico se je po pomoč zatekel 26 letni delavec Franc Gajšt iz Makol. Izpovedal je, da ga je neki posestnik v vinotoču v Savinjskem pri Majšperku z nožem trikrat zabodel v glavo, dvakrat pa v roko.

m **Po čl. 3. zakona o zaščiti države** je mariborsko sodišče obsodilo 38 letnega zidarja Ivana Grebenca iz Maribora, ker je delal propagando za tujo miselnost. Grebencu je sodišče odmerilo 6 mesecev strogega zapora in izgubo častnih pravic za 2 leti. Državni pravdnik je vložil proti sodbi priziv zaradi prenizko odmerjene kazni.

m **Rdeči petelin na Dravskem polju.** Posestniku Simonu Herganu v Šikolah v občini Cirkovci je požar uničil gospodarsko poslopje z 10.000 kilogrami sena, 11.000 kg slame, nekaj žita in poljskim orodjem. Posestnik ima 10.000 dinarjev škode. Domnevajo, da je ogenj podtaknila zločinska roka.

m **Zaradi tatvine obsojen trgovec.** Mariborsko sodišče je obsodilo na 6 mesecev strogega zapora in na izgubo častnih pravic za dve leti trgovca Friderika Škrabla iz Sp. Dobrave, ker je v Razvanju ukradel dva hrasta, brez ribiške karte v Dravi lovil ribe in ker je pri oblastvih proti neki osebi vložil lažno prijavo.

CELJE

c **»Za cvetjem preko Karavank v Julijce«** bo naslov predavanju, katerega bo imel v četrtek ob 8 zvečer pod pokroviteljstvom Ljudskega vseučilišča g. Slavko Smolej z Jesenic. Prijatelji narave in planin — vabljeni!

c **Združenje trgovcev** za okraje Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah opozarja svoje člane, da bo 18. redna glavna skupščina danes v veliki dvorani Narodnega doma v Celju.

c **Koncert na dveh klavirjih.** Vse ljubitelje glasbe opozarjamo na koncert Glasbene Matice ljubljanske, ki ga priredi 8. aprila ob 8 zvečer v mali dvorani »Hotela Union«. Prof. Hrašovec Silva in prof. Osterc-Valjalo Marta bosta izvajali na dveh klavirjih skladbe Mozarta, Brahmsa, Chopina in Rahmaninova. Sijajna kritika koncerta z istim sporedom v Ljubljani nam jamči prvovrsten umetniški užitek. Istega dne ko Matica priredila tudi koncert z istim sporedom za šolsko mladino. Ker je čisti dobiček matineje namenjen dijaški kuhinji, naj občinstvo to dobrodelno gesto virtuozinj nagradi z rekordnim posetom večernega koncerta.

c **Predavanje SPD.** Pod okriljem SPD v Celju bo predaval v petek, 28. marca ob 8 zvečer v risalnici meš. šole g. dr. France Avčin iz Ljubljane o temi »Pestri svet v barvah«. Predočil bo 200 izbranih, krasnih diapozitivov s pokrajinskim in planinskimi motivi. Vabljeni!

c **V Mladinskem domu v Gaberju** se pričnо danes duhovne vaje za žene in dekleta, ki bodo trajale do nedelje, 30. marca.

c **Levo roko v zapestju** si je zlomila na poti domu 15-letna frizerska vajenka Ruža Kovačič iz Zadrže pri Šmarju pri Jelšah.

Paul Claudel: Križev pot

XI. postaja.

Zdaj Bog ni več z nami. Zdaj je nad zemljó.
Trope psov kot jelena za vrat Ga zgrabile so.
Končno si prišel! Zdaj z nami si, Gospod, v resnici!
Sedli so na Te, kleče Ti na prsnici.
Ta roka, ki jo rabelj zvija, je desnica Vsemogočnega.
Zvezali so Jagnjetu noge, privezali so Povsodpričujočega.
S pisalom zaznamujejo na križu Njegovo višino in razpetino.
In ko bo žeblje naše okusil, Njegovo videli podobo bomo raz višino.
Večni Sin, ki Ti neskončnost Tvoja je edina meja,
Zdaj je med nami strnjena na ta ozek prostor in utešena je Tvoja žeja!
Elija, glej, nad mrtvega se sklanja Sina,
Tu je prestol Davidov in Salomona veličina,
Glej posteljo ljubezni naše s Tabo, mogočno in trdó!
Bogu se prilagoditi naši meri je težkó.
Napenjajo Ga, trza se, kriči na pol razbičano teló,
Napet je kot stiskalnica, zmaličen je strašnó.
Da bi besed prerokovih za laž ne imeli:
»Prebodli so moje roké in nogé. Vse moje kosti so prešteli.«

Vjet si, Gospod, in nam več ne zbežiš.
Za roké in nogé pribit si na križ.
Na nebu s krivovercem in neumnežem iskati nimam jaz nič več.
Dovolj zame je Bog, na štirih žebljih visеč.

Gospodarstvo

Borze

Dne 25. marca.

Denar

Nemška marka 17.72—17.92

Ameriški dolar 55.—

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 41.089.178, na belgrajski 41.950.000 din, od tega 321.320 in 2,250.485 mark, 306.456 švic. frankov in 404 dolarje. V efektih je bilo prometa na belgrajski borzi 665.000 din.

Zagreb — Zasebni kliring:

Solun 100 drahem . . . . . 37.50 denar

Belgrad — Zasebni kliring:

Solun 100 drahem . . . . . 37.15—37.85

Curih. Belgrad 10, Pariz 9.20, London 17.375, Newyork 431, Bruselj 69, Milan 21.70, Madrid 39.50, Amsterdam 229, Berlin 172.50, Stockholm 102.725, Oslo 98.50, Kopenhagen 83.50, Sofija 4.25, Lisabon 17.275, Budimpešta 85.5, Atene 3, Carigrad 3.375, Bukarešta 2, Helsingfors 8.75, Buenos Aires 99.5.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Zagrebu 477.50—478
v Belgradu 478 denar

Zagreb. Državni papirji: 7% invs. pos. 101 blago, agrarji 56 denar, vojna škoda promptna 477.50—478 (477.50), begl. obv. 85—86, dalm. agrarji 79.75—80 (79.75), 6% šum. obv. 79 denar, 4% sev. agrarji 56 denar, 8% Bler. pos. 104 denar, 7% Bler. pos. 101 blago, 7% stab. pos. 85—86, 7% pos. DHB 101 blago. — Delnice: PAB 205 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 100 denar, vojna škoda promptna 478 denar, begl. obv. 85 denar (85.25), dalm. agrarji 79.75 denar, 6% šum. obv. 79.75 denar, 4% sev. agrarji 56.50 denar, 7% Bler. pos. 100 denar (100), 7% pos. DHB 102 denar, 7% stab. pos. 112 denar. — Delnice: Narodna banka (6450), PAB 211 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Oves: bač., srem., slav. 410—415. Tendenca nespremenjena.

Sombor. Praznik.

13 *Jules Verne:*

Lov na meteor

»Napram višini in vidnemu razmerju meteorja, mora znašati njegov premer pet sto metrov, kot so dozdaj že določili. Niso pa še dognali njegove prirode. Njegova zelo močna svetloba prihaja najbrž od trenja z ozračjem, čeprav je njegova gostota v tej višini zelo majhna. Da ni morda ta meteor le gruča plinskih materij? Morda pa sestoji iz trdnega jedra, obdanega s sončnimi žarki. Če sodimo po hitrosti in velikosti, nima ta meteor na sebi nič nenavadnga. Njegova edina posebnost je, da hiti po določeni poti. V kolikem času pride okoli zemlje? Tega nam zvezdoslovci ne bi mogli nikoli povedati, ko bi ne bilo naših slavnih meščanov, gospodov Forsytea in Haddlesona, ki jima pripada slava tega odkritja.«

V vsem tem poročilu ni bilo nič posebnega, zato so se ljudje malo brigali zanj. Le Westonci so skrbeli, da so zvedeli vse, kar se je tikalo tega meteorja. Toda tudi oni bi se bili nehali zanimati za ta kozmični dogodek, ki ga je Punch imenoval komičnega, ko bi ne bili časopisi po malem izdali, da Forsyte in Haddleson tekmujeta za to odkritje. To je bil povod, da so se v mestu jeli prepirati in se deliti na dva tabora.

Medtem se je bližal dan poroke, toda zaročenca sta bila v vedno večjih skrbeh. Bala sta se, da se ne bi zvezdogleda odkrito zasovražila, zakaj znano je bilo, da se je Forsyte srdil na doktorja in iskal prilike, da bi mu jo zagodel.

Nebo je bilo jasno in ozračje čisto. Prilike za opazovanje so bile torej ugodne in oba zvezdogleda sta zato lahko vsak dan videla meteor, ki se je pojavljal vsak dan na določenem mestu. Tja sta usmerjala svoje daljnoglede.

Požirala sta ga z očmi in ga imenovala vsak po svoje, meter Forsyte ali meteor Haddleson. Bil je njuno dete, meso njunega mesa. Pripadal jima je kot delo svojemu stvaritelju. Svoja opazovanja in sklepe sta vestno sporočala zvezdarnam in nista pri tem pozabila opomniti, da hočeta prvenstvo odkritja.

Njuna mirna borba pa ju ni več zadovoljila. Premalo jima je bilo, da sta med sabo prekinila diplomatske odnose, hotela sta odprto bitko in javno objavljeno vojno.

Nekega dne je izšla v Weston Standardu kratka vest, ki jo je bil napisal Dean Forsyte. Govoril je, da imajo neki znani ljudje res preveč dobre oči, da vidijo skozi tuja očala to, kar so drugi že videli.

Takoj drugi dan je prinašal Weston Evening odgovor na to. Dejal je, da so daljnogledi, čijih objektivi so brezdvomno zelo slabo obrisani in imajo zato male pege, ki jih ni treba smatrati kot meteorje.

Istočasno je prinesel Punch karikaturo obeh nasprotnikov z dolgimi krili, ko hitita, da bi ujela meteor, predstavljan kot glava, ki jima kaže jezik.

Doslej nasprotnika še nista imela prilike, da bi se vmešala v vprašanje zakona, ki je bil zaradi teh ujedljivih člankov iz dneva v dan bolj ogrožen. Vendar je bilo še znano, da se bosta Francis in Jane na določen dan zvezala.

»z zlato vrvjo,
ki prestane šele ob smrti,«
kot pravi neka bretonska pesem.

Noben važen dogodek se ni dogodil zadnje dni aprila. To pa položaja ni izboljšalo. Pri kosilu so pri Haddlesonovih molčali in Lou, ki po materini odredbi ni smela govoriti, se je jezila, da ne sme povedati to, kar bi rada. Tudi Jane ni skrivala svoje žalosti, ki je pa doktor ni hotel opaziti. Francisa ni bilo več na kosilo, kot je to delal prej, ampak je prišel le na kratek obisk v času, ko je bil doktor v stolpu.

Mica se je huda jezila in če jo je Forsyte kaj vprašal, je odgovorila tako suho, kot je bilo takrat vreme. Navadno pa je gospodar molčal.

Samo nekoč, ko je vstal, je dejal nečaku:

»Ali greš h Haddlesonovim?«

Francis je odločno potrdil.

»Zakaj bi ne šel?« se je vmešala Mica.

»Ne govorim z vami, Mica«, je zamrmral.

»Toda jaz z vami, gospod.«

Gospodar je skomignil z rameni in se obrnil k Francisu.

»Odgovoril sem vam«, je dejal ta. »Vsak dan hodim tja.«

»Navzlic vsemu temu, kar mi je doktor storil!« je vzkliknil zvezdogled.

»Kaj pa vam je storil?«

»Dopustil si je odkriti . . .«

»Kar ste vi odkrili in kar je lahko ves svet odkril. O čem pa govorimo? O meteorju, kakršnih na tisoče drvi nad Westonom.«

»Samo čas zapravljaš, moj dragi«, se je vmešala Mica. »Tvoj stric se je zatelebal v ta kamen, ki ni vreden več kot kamen na cesti.«

Tako je dejala Mica in gospodar, ki so ga te besede morale razjeziti, je dejal mirno:

»Francis, prepovedujem ti iti k Haddlesonovim.«

»Stric, žal mi je, da vas ne morem slušati«, je dejal Francis in se trudil, da bi ostal miren, »toda šel bom.«

»Da, šel boc«, je dejala Mica, »čeprav ga razsekate na kose.«

Zvezdogled se ni oziral na njene besede.

»Ostaneš torej pri tem sklepu?« je vprašal nečaka.

»Ostanem, stric«.

»In se hočeš poročiti s hčerjo onega lopova?«

»Hočem. Nič me ne odvrne od tega.«

»To bomo videli.«

Po teh besedah, ki so pokazale, da je nasproten temu zakonu, je gospodar odšel na stolp in zaloputnil z vrati.

Francis je trdno sklenil, da bo šel k svoji zaročenki. Zbal pa se je, da mu doktor ne bi zabranil dostopa v hišo. Saj je moral pričakovati od prijateljev, ki ju je trapila zavist, le najgrše misli.

Ali je mogel pameten človek zaradi meteorja nasprotovati poroki? Saj je bilo nujno, da prisostvujeta svatbi. Lahko bi bili brez njiju, glavno, da odobrita, ali da vsaj doktor odobri, zakaj če je Francis le nečak svojega strica, je bila Jane vendarle hči in se ni mogla poročiti proti očetovi volji. Če bi se torej nasprotnika hotela boriti, bi to prečastitega O' Garta to ne bi oviralo, da ne bi izvršil poroke.

Kot da se te optimistične razlage potrjujejo, se položaj nekaj dni ni nič izpremenil. Vreme je bilo lepo in nebo še ni bilo nikoli tako jasno, kot tiste dni. Razen malo jutranje in večerne megle ni niti najmanjša para motila čistote ozračja, sredi katerega se je meteor redno prikazoval.

Zvezdogleda sta strmela v meteor, ga požirala z očmi, razprostirala rok, kot bi ga hotela objeti in ga vdihavala s polnimi pljuči. Bolje bi bilo, da bi se meteor skrival pred njima, zakaj čim sta ga zagledala, sta prihajala v vedno večji zanos. Mica pa je slednji večer, preden je šla počivat, grozila nebu s pestjo. Grožnja je bila zaman, zakaj meteor je neovirano vlekel svojo svetlo progo po nebu.

Stvar pa je otoževalo neprestano poseganje ljudi v to zadevo. Časopisi so branili in hvalili enega in drugega. Nihče ni bil več ravnodušen. Čeprav vprašanje prvenstva ni bilo nujno, so se vendar vsi trudili, da bi ga rešili. Iz obeh stolpov so prihajali v redništvo listov ostri članki, ki so spor vedno bolj pazletali. Po mestu so govorili, da bodo priredili posebna zborovanja, kjer bi naj odločali o tem. Če sodimo po plahem značaju državljanov svobodne Amerike, si lahko predstavljamo, kakšne govore so nameravali imeti.

Zvezdogleda sta se grdila po časopisih in prednašala na dan stvari, ki so ju kazale v čisto novi luči. Niti najmanjše napake na nasprotniku nista prezrla. To stanje je postajalo dan za dnem nevarnejše.

Grazia Deledda: 20

Marianna Sirca

Sardinska povest.

»Marianna! Tu sem torej!«

Stresel je z glavo, kot da bi hotel pregnati vso vlago, a tudi, da ji je nemo potrdil: »Da, prav jaz sem!« S svojima mrzlima rokama je segel po njenih rokah. Gledala sta se, ne da bi spregovorila. Marianna se je tresla, njene noge so se pripogibale. Zdelo se ji je, da ji hoče z očmi prodreti v dušo in da se njiju roke ne smejo več razkleniti. V njegovi bližini se je njena volja in sleherna želja zrušila v nič, takò kot se je sneg, ki ga je prinesel od zunaj, topil pred plamenom na ognjišču.

•

Ni je spustil, stopil je le za korak nazaj, da bi jo bolje videl; nato je pogledal proti veži in se tiho zasmejal:

»Teta Fidè poreče, da so to noč vstopili roparji«.

Zadostovale so te besede, da se je Marianna skušala obvladati.

»Gospodinja sem jaz in ne ona,« je rekla resno ter skušala osvoboditi roke. »Pustite me, Simone! Povej mi rajši, kaj si mi prinesel? Pusti me!« je ponovila glasneje in se mu odmaknila, kajti čutila ga je takò blizu, da ji je njegova sapa prodirala v usta.

»Kaj sem ti prinesel? Glej, kaj sem ti prinesel!« in iz torbe je izvlekel zavoj, še ves vlažen od krvi. »Nikdar ne misli, da je ta prašiček ukraden. Divji prašiček!«

Marianna je pogledala z viška, toda hvaležno ginjena. Mali dar, ki je prihajal iz odkritosrčnega srca, se ji je zdel dar dečka in ji je zbudil občutek mehkobe in sočutja.

Simone je pri ognjišču odvijal krvavi omot. Divji prašiček z rdečo kožo in z iztrebljenim drobom je bil napolnjen z mirtinim listjem. Zdelo se je, da hoče s svojimi belimi zobki v odprtih ustih ugrizniti tistega, ki mu je vzel življenje.

Marianna je vzela okrvavljeno cunjo, v katero je bil zavit prašiček in jo položila na mizo; obrisala si je nato okrvavljene prste in se vsedla blizu ognja; namignila je Simonu, naj sede blizu nje.

»Hvala ti,« je rekla z mirnim glasom ter prekrižale roke. »Sedi, Simone! Ali si bil pri svoji materi?«

»Da, bil sem. Gre na slabše in moje sestre mi niso niti dovolile, da bi vstopil k njej. Da, bil sem,« je dostavil nekoliko boječe, lovil njeno rokò, ki pa jo ona ni hotela dati, ter ji brisal še okrvavljen prst.

Molčala sta in nista se več gledala; imela sta iste misli. Marianna je spregovorila prva. Pustila mu je roko in tiho vprašala:

»Ali si povedal svoji materi, da prideš semkaj?«

»Povedal sem ji, Marianna«.

»Prav si storil, Simone! In kaj je rekla?«

»Priporočila mi je, naj ti ne storim nič žalega. In to je, Marianna: jaz pazim na svojo vest. Radi tega nisem prej prišel, Marianna, poslušaj me z vero dobre krščanke: Bojim se, da bi ti napravil kaj žalega! Tudi moj tovariš me opominja In vendar... in vendar, nisem se mogel premagati, da bi te ne videl... Ali si me pričakovala?«

Marianna je obmolknila. Občutila je, kakò se ji širi srce in v grlu jo tišči vozel. Še nikdar se ji ni zdela resnica takò jasna kot v tistem trenutku, ko se je predala sanjam. Vedela je, da sta njena in Simonova usoda odvisni od njene besede, ki bi jo najrajši ne izrekla. Ni pa mogla lagati.

»Da, pričakovala sem te.«

In naglo je potegnila roko iz njegove ter se upognila, kot pod težo svoje odgovornosti. On se ji je zdel ves drugačen; dvignil se je in se ozrl z bleščečimi se očmi.

Ti si me pričakovala. Marianna. Torej sem prav storil, da sem prišel. Kaj sedaj?«

Odgovorila je s kretnjo, ki je izražala negotovost.

»Sedaj sva tukaj... skupaj...!

»Skupaj...,« je ponovil. V tretje sta molčala, kot bi bila daleč narazen in bi se ne imela kaj povedati.

»Skupaj!« je s sklonjeno glavo mislil Simone, ponižan je radi svoje nemoči. Kaj mi pomaga, če sva v neposredni bližini, a če se je ne smem dotaknitil Po kaj sem prišel?

»Skupaj!« je pomislila ona ter otrpnila v svojem ponosu »Saj je brez pomena, da sem ga toliko pričakovala; brez pomena je, da je prišel, če me ne ljubi z isto ljubeznijo, kot ljubim jaz njega.«

Pa niti ona ni vedela, kakšna je bila ta ljubezen. Med njo in Simonom je zamogla biti le ena ljubezen: tista, ki izvira iz bolečine in ki narekuje brezupno pozabljenje. Čakala je mesece in mesece, dolgo je hodil, predno je prišel do nje. In vendar je brezuspešna vsa njegova dolga pot, brezuspešno vse njeno čakanje.

»Kaj si delal ves ta čas, ko se nisva videla?« je končno vprašala.

Zdelo se je, da se Simone obotavlja in da je nezaupen; potem se je posmejal:

»Kaj sem delal? Dobro, povedal ti bom vse. Poslušaj me!«

Pripovedoval ji je dogodek v selu, in kako je preživel ostali čas s tovarišem, ko sta bila skoro vedno skrita v zavetišču kot dva puščavnika. Hranila sta se od malih tatvin, se prepirala za malenkosti ter skupaj pela in se smejala... Proti jeseni je Costantin zbolel. Šel je bil namreč molit h cerkvici na vrh gore, a zdelo se mu je, da ga nekdo zasleduje. Zato je tekel po gozdu, kot preganjan jelen. Da bi ne izdal mene, svojega tovariša, se ni vrnil v zavetišče, ter prebil noč in naslednji dan v neki luknji v dolini, ki se razteza proti Olzai.

»Po treh dnevih se je vrnil, bled kot mrlič; imel je visoko mrzlico in pljučnico in vedno je pravil, da bo zbežal Tedaj sem ga položil na tople kože in zanetil ogenj na eni in drugi strani; osem dni sem sedel ob njegovi postelji. Potil sem se z njim. in Bog mi pomagaj, blédel sem z njim Vedno se mi je zdelo, da beži in jaz za njim. In ko mu je šlo na bolje, sem šel k njegovi materi; prišla je z menoj in ostala z nama tri dni. To ga je ozdravilo. Nekega dne v novembru, približno pred petimi tedni, je prišel k nam Bantine Fera.«

To ime je zgovoril s tihim, skoro pobožnim glasom, a tudi s strahom in z ničemurnostjo. Naglo je dvignil oči k Marianni, da bi opazil, kakšen vtis so nanjo napravile njegove besede. Marianna je poslušala mirno, držeč obraz med dlanmi. Ime Bantine Fera se ji ni zdelo več strašnejše od imena Costantino Moro; oba sta zbudila v njenem srcu le malo sence. In Simone se je čutil užaljenega

»Ali ti veš, kdò je Bantino? Je pogumen; če je potrebno, tudi divji. Ima me rad, kot brata. Zato je prišel k meni... Iskal me je že vdrugič.«

Mahoma je utihnil. Ker ni razumela Marianna važnosti prihoda Bantine Fera v zavetišče, je bilo potrebno, govoriti o posledicah. A bil je tudi temen občutek nezaupanja, ki mu ni dovolil, da govori. Zatò je pripovedoval o drugih majhnih dogodkih; toda večkrat je ponovil ime svojega tovariša.

Marianna je poslušala s sklonjeno glavo. Ko je končal, je dvignila oči. Njen pogled je izražal toliko žalosti in resnosti, da je Simonov obraz potemnel

»Nisi zadovoljna?«

Od Balkana do Rodopskega gorovja

Donava se je otresla ledenega oklepa in zopet se vale umazani, rjavi valovi proti Crnemu morju. Široka je Donava in na obeh bregovih Donave se razprostirata planjavi, ki sta silno enolični, samo široke vitke breze se sklanjajo proti zadnjim močvirnim mlakam, ki se praznijo in v ozkih potokih odtekajo v Donavo. Ker ni nikjer mostov čez to veliko in presežno reko, so v zadnjih tednih zgradili ogromne in dolge pontonske mostove čez njo, da bi povezali ti obrežji, ki sta si bili navadno zelo sovražni.

Bolgarija se deli v dvoje rečnih področij, obe področji pa delita zopet dve glavni pogorji. Eno pogorje nosi ime Balkan in ima po njem ime ves Balkanski polotok, drugo gorovje pa se imenuje Roposko gorovje. Severni del pripada danavskemu porečju, južni Rodopski del pa področju reke Marice. Donava se izliva v Črno morje, Marica pa v Egejsko morje. Med Balkanom in Rodopskim gorovjem pa leži lepa in rodovitna dežela, pravi raj za kmečkega gospodarja. Vsa dolina reke Marice pa je pravi raj v najbolj primitivnem kulturnem stanju in lahko se reče, da je ta del Bolgarije — vrt Evrope. Odtod se odvaža rožno olje v vse dele sveta in božanski je pogled tik pred žetvijo, ko je vsa dežela v najlepšem cvetju in naravnem sijaju. Tedaj se razširja nad to dežlo tak vonj, da jemlje človeku sapo. Kazanlik je mesto ki ga poznajo v vseh strokovnih krogih na svetu in to majhno mesto je središče trgovine z rožami in rožnim oljem. Kazanlik je glavno mesto te rožne svetovne trgovine z rožami in rožnim oljem. Kazanlik je glavno mesto te rožne svetovne trgovine, dočim je upravno glavno mesto tega predela Plovdiv. predel pa se v bolgarskem upravnem življenju imenuje Vzhodna Rumelija.

Na jugu pa se Roposko gorovje dviga silno strmo v nebo. To gorovje je brez naravnih prehodov, dosega višino 2500 m, gorovje je razsekano in polno prepadov, ni pogozdeno So so Turki v prejšnjih stoletjih posekali na tem gorovju ves les za svoje ladje, tega gorovja poslej ni bilo mogoče več pogozditi. Prav na grebenu tega gorovja pa se vleče grška meja in s tega grebena je prav lahko braniti prehode proti vsakomur, ki prihaja s severa. Ker je v tem gorovju izredno mnogo samostanov, ga imenuje tudi Hagion Oros ali sveto gorovje. Lahno pa se vlega to gorovje proti Egejskemu morju, toda na zahod prehaja to gorovje v gorati obliki v Macedonijo, na vzhod pa v isti obliki v Tracijo. Po teh pobočjih pa se vlegajo najslavnejša tobačna polja v Evropi, kajti ta tobak ki raste tod, je najboljši na svetu in ima najžlahtnejši »aroma«. Najbolj znane vrste tega tobaka so Xanthi, Drama in Kavala. Marica opravi obsežno pot okoli tega ozemlja in se pri Dedeagaču sprosti v Egejsko morje. Pristanišče Dedeagač je bilo nekoč bolgarsko, toda Bolgari so ga izgubili več zaradi igre svoje diplomacije ko pa zaradi sposobnosti svoje vojske. Kadar se prodaja tobak, tedaj ožive vasi na tem področju — na žalost se zgodi to samo enkrat na leto. Tedaj pridejo ta tobak kupovat z vseh strani sveta, zlasti kadar v Evropi ni vojne. Tod žive Bolgari, samo ob obali so se naselili Grki. Težko bo z modernim orožjem priti čez Rodopsko gorovje. Tod še živi prepričanje, da se lahko skaže v tem gorovju samo osebno junaštvo in spretnost.

Edino pripravno pristanišče v tem delu ob Egejskem morju je Kavala. Nedaleč odtod so razvaline antičnega grškega mesta Abdera. Prebivalstvo pa ni dobrem glasu in ga imajo za zelo nenadarjenega in je želo neizobraženo. Dasi je bilo že v starih časih zelo hrabro in spretno za boj, je vedno podleglo zaradi diplomatske podrejenosti in neizkušenosti. Toda na teh tleh se je rodil velik filozof in sicer Protagoras, sofist, ki je izrekel značilno geslo: »Človek je merilo vsega, kar je!« Po njegovem je samo človek razsodnik in središče vsega, kar je in samo on odreja potek dogodkov. Človek se v svojem bistvu ne da siliti nikomur in razvija življenje tako, kakor mu to dovoljujeta Bog in narava. Toda zgodovina je že zaprla knjigo nad tem velikim filozofom in njegovim naukom, ostal je v novi dobi nov rod, ki skuša po svoje urediti življenje na tem bogatem, pa tako neizrabljenem in nepristopnem delu sveta.

ŠPORT

Mladika : Slavija 7 : 0

Po dosti boljši igri je Mladika danes zmagala nad Slavijo s 7:0. Največ golov je dal Trškan.

Nekaj kratkih športnih vesti

Pri kolesarski dirki »Treh ur« v pariškem zimskem dirkališču sta zmagala Ignat-Goujon in sicer s 139.8 km.

Dne 18. maja bo odprta v Helsinkiju olimpijska kolesarska dirkalna proga, ki so jo gradili nalašč za olimpijado.

V Saragossi v Španiji so profesionalni boksarji priredili dve tekmi za prvenstvo: boj za državno prvenstvo v lahki kategoriji in v kategoriji bantam. V lahki kategoriji je zmagal Pepe Martin nad Huerto, ki je moral v četrti rundi odstopiti. V kategoriji bantam pa se je Yaro vdal Soriji, dosedanjemu prvaku, že v tretji rundi.

Gene Tunney spet v ospredju. Amerikanec Gene Tunney, ki se je kot nepremagani svetovni boksarski prvak umaknil iz boksarskega športa ter je pozneje zavzemal razna visoka mesta, je bil imenovan za poročnika-commanderja. Istočasno pa mu je bila poverjena tudi funkcija šefa telesne vzgoje in vodstvo nad tremi vežbališči, Pensacola in Jacksonville (Florida) ter Corpus Christi (Texas).

Smuške tekme v Arlbergu so kakor vsako leto tudi letos zbrale elito nemških smučarjev. Pri damah je v **smuku** zmagala Proxaufova v 4.28, druga pa je bila v 4,28.2 Fischerjeva. Pri moških je zmagal J. Jennewein v 3,34.8. Drugi je bil Engelbert Haider v 3,40.8, tretji Willy Walch v 3,41,2, četrti pa Helmuth Lantschner v 3,45, 6. V **slalomu** je pri moških zmagal v slalomu nepremagljivi mladi pritlikacev Engelbert (»Engele«) Haider v 125.1 sek. Pred Seerom (126.9 sek.) in J. Jenneweinom ((129.1 sek.). Pri damah je zmagala R. Proxaufova v 144.6 sek. V alpski kombinaciji je prvo mesto zasedel qosef Jennewein pred Engelbertom Haiderjem, pri damah pa Rosemarie Proxauf.

V spomin na nekdanjega nemškega prvaka v smuških skokih, Franca Haslbergerja so bile v nedeljo v Winklu spominske skakalne tekme. Zmagal je Avstrijec Gregor Höll (63 m, 63 m) pred Aschenwaldom (58 m, 54 m) in in Francom Mairom (57 m, 58 m).

V sijajnem času 3,03,27 (!!) si je zdaj osvojil znameniti Olkinuora po svoji zmagi na 18 km še finsko smuško prvenstvo na 50 km! Drugi je bil Randalahti 3,06.03. Tretji Kokkonen 3,11,04. Četrti Vanninen 3,11,05. V samostojnih skokih se skakači s svetovnega prvenstva niso mogli uveljaviti. Zmagal je Pissiekäinen s skokoma 42.5 in 44.5 m, drugi je bil Lauri Pälli, tretji pa Lehtinen.

Mednarodni kongres za vozače kanuja bo v Kopenhagenu. Vodstvo mednarodne zveze za kanuga je sklicalo za 6. april. Na kongresu se bodo pomenili o tem, kako bi se dalo mednarodno življenje v kanujskem športu spet poživiti.

V italijansko-grški vojni je pretekli teden padel bivši svetovni prvak v vožnji z motornim čolnom (400 kg) dr. inž. Ernesto Carmagnani. Bil je tudi znamenit letalec.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; kolitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po 3 din. - Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe

Dobe:

Zanesljive poverjenike

za Ljubljano, Maribor, Celje in druge večje kraje dravske banovine — sprejme zavarovalnica »Sava«, Ljubljana, Sv. Petra 2.

Vajenci

15 let star fant

z eno gimnazijo, gre v trgovino z mes. blagom za vajenca z vso oskrbo. Naslov: I. Romih, Zagorje pri Kozjem.

Prodamo

Puh in perje

za trgovce, razpošilja po najnižjih dnevnih cenah Wolkenstein Adolf, Sombor, Dunavska banovina. Zahtevajte vzorce.

Kovčegi, ročne torbice,

aktovke, listnice, denarnice, nogometne žoge, nahrbtniki, gamaše, nagobčniki za pse itd. — Vse v veliki izbiri priporoča

KRAVOS

Maribor, Aleksandrova 13

Šivalni stroji

Krojaški šivalni stroj

zaradi smrti naprodaj. - Prim., Ljubljana, Lampetova ulica 13.

Glasba

Trobento B in A

(ne jazz) kupim do 600 din. Dolničar, Nova knjigovezница, Gosposvetska cesta 13 - Kolizej.

Posestva

»REALITETA«

posestna posredovalnica v Ljubljani je samo v PREŠERNOVI ULICI 54 Nasproti glavne pošte Telefon 44 - 20

Krasno posestvo

z vpeljano trgovino in hotelom, vse v najboljšem stanju, naprodaj za dva do tri milijone. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Savinjska dolina« 4115.

Kupujte pri naših inserentih

Kupimo

VSAKOVRSTNO

ZLATO

SREBRO - PLATINO

BRILJANTE

SMARAGDE SAFIRJE RUBINE BISERE I.T.D. STARINSKE NAKITE TER UMETNINE PO NAJVIŠJIH CENAH STARA TVRDKA

Jos. EBERLE

LJUBLJANA, TYRŠEVA 2

HOTEL SLON

Buteljke

kupuje po najvišji ceni Medarna, Ljubljana, Židovska ulica 6.

Stroji

STROJNO PODJETJE

ING. BORŠTNAR

LJUBLJANA, SV. JERNEJA ŠT. 18

IZDELUJE

VODNE TURBINE

ŽAGE, MLINE, TRANSMISIJE, DVIGALA ITD

Ali ste že naročeni na Slovenca ?

Vsak naročnik zavarovan

Otroški kotiček:

Carična Vesna

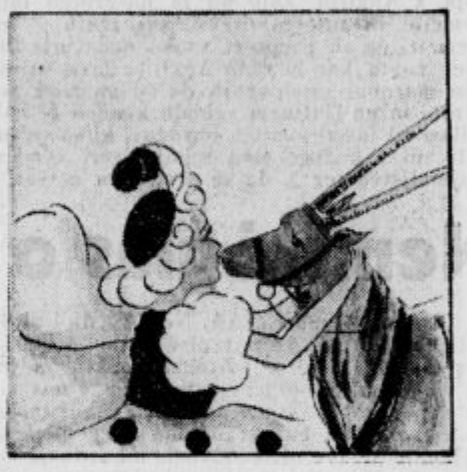

53.

»Kaj sem se spomnila,« je dejala Vesna po kratkem odmoru. »Ti si moja last, jaz ti dam svobodo. Pojdi, svoboden si, le včasih se malo spomni na nesrečno Vesno. Kozlič je od veselja poljubil carično in se zahvaljujoč poslovil.

54.

Žalostna se je Vesna poslovila od groba svoje mamice.

»Hudo mi je, mamica, zelo hudo, rada bi umrla,« je tožila carična in prosila pomoči.

Mreže za postelje dobite najceneje v Komenskega ulici št. 34 Izdelovanje posteljnih žičnih vložkov.

KONRAD GOLOGRANC

mestni stavbenik v Celju

MARIBORSKA 30

Prevzema in izvršuje vsakovrstne privatne, javne in industrijske zgradbe solidno in poceni. Sodnijsko zaprisežen cenilec. Daje tehnične nasvete in pojasnila.

Razno

Monograme za robce

in perilo, gumbe, gumbnice, entel. ažur, predtisk izvršimo takoj. Tamburiranje oblek, vezenje perila.

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica

nasproti hotela Union

Lisice strojimo

barvamo in prvovrstno izdelamo. — Krznarstvo L. Rot, Ljubljana, Mestni trg 5.

✚ Umrla nam je dne 25. marca 1941 ob 2, v 54. letu starosti, naša dobra, ljubljena hčerka, sestra, teta in svakinja, gospodična

ANGELA DELEJA

Pogreb blage pokojnice bo v četrtek, 27. marca 1941 ob 16 z Žal, kapela sv. Krištofa, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Skoplje, Trnica, dne 26. marca 1941.

Dragotina, mama; Zdravko, brat;
Dragica, Nataša, sestri - in ostalo sorodstvo

Previdena s tolažili sv. vere mi je umrla moja ljuba soproga

OLGA VALES

Pogreb bo dne 26. marca 1941 ob 3 popoldne na Mirogoj v Zagrebu.

Zagreb, Eden, Maribor, Gaberje, dne 24. marca 1941.

ALFONZ VALES, prof. v p., soprog; inž. ALFONZ, sin in ostalo sorodstvo

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič